

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo
i ruralni razvoj

KLASA: 320-08/13-01/02
UR. BROJ: 2196/1-07-13-1
Vinkovci, 18. lipnja 2013.

ŽUPAN

n/p župana, gosp. Božu Galića
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
n/p predsjednika Skupštine,
gosp. Antuna Žagara

PREDMET: Stanje stočarske proizvodnje za 2012. godinu u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Poštovani,

temeljem plana rada Županijske Skupštine za 2013. godinu dostavljamo Vam točku Stanje stočarske proizvodnje za 2012. godinu u Vukovarsko-srijemskoj županiji na razmatranje i usvajanje.

S poštovanjem,

PROČELNIK:
Andrija Matić, dipl.ing.

Dostaviti:

1. Župan
2. Županijska skupština
3. Ovaj Odjel
4. Pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo
i ruralni razvoj

KLASA: 320-08/13-01/02
UR. BROJ: 2196/1-01-13-2
Vinkovci, 17. lipnja 2013.

Temeljem članka 41. Statuta Vukovarsko-srijemske županije («Službeni vjesnik» Županije br. 9/09), i članka 104. Poslovnika Skupštine Vukovarsko-srijemske županije («Službeni vjesnik» Županije br. 9/09), Župan Vukovarsko-srijemske županije **d o n o s i**

ZAKLJUČAK

I.

Prihvća se Stanje stočarske proizvodnje za 2012. godinu u Vukovarsko-srijemskoj županiji te prosljeđuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.

ŽUPAN:
Božo Galić, dipl.ing.

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo
i ruralni razvoj

STANJE STOČARSKE PROIZVODNJE ZA 2012. GODINU U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI

UVOD

Svake godine, koncem proljeća ili početkom ljeta Odjel za poljoprivredu izvijesti Skupštinu Vukovarsko-srijemske županije o stanju stočarstva. Pri tom se poslužimo službenim izvješćima HPA, očitovanjima udruga i sudionika u mesnom sektoru, izvješćima nadležnih tijela (inspeksijske službe,) i na koncu i spoznajama nas u odjelu. U pravilu izvješćujemo, prosuđujemo, najavljujemo i zaključujemo. Tako ćemo i sada. K tome poslužiti ćemo se ranijim izvješćima jer novi saziv Skupštine zaslužuje čuti i dio onoga što je raniji saziv već razmatrao. Idimo redom. Na tematskoj sjednici Skupštini Vukovarsko-srijemske županije održane početkom 2012. razmatrali smo stanje u poljoprivredi, i tad su prve rečenice bile: „Aktualna događanja u mljekarskom sektoru vjerojatno su samo najava težih gospodarskih prilika za primarne poljoprivredne proizvođače, ali i prerađivačku industriju. Nedvojbeno je da su pred hrvatskom poljoprivredom i selom općenito vrlo veliki izazovi“. Kao da se ništa nije promijenilo. Ali jeste! Stočari su tijekom zadnjih godina preživjeli kravlje ludilo i enzootsku leukozu, a ove godine i aflatoksin. Svinjogojci još i interventne otkupe i svinjsku kugu. Peradari ptičju gripu, a svi zajedno nemilosrdno tržište i sve teže financiranje proizvodnje i sve teže postizanje EU standarda i legalne proizvodnje.

Kad se govori o poljoprivredi o ljudskom radu i stvaranju primarnoga proizvoda, tad je doista riječ o stočarstvu, jer pitoreskna polja, podikvoja roda, il vrana, brazda iz koje se puši, i treptaj lista na vedrini sunca, djelo su Boga i prirode. A stočar to sve svojim radom (znojem, trpeljivošću neugodnih mirisi ili kako valja reći smrada, i usklađenošću svojih htjenja prema potrebama životinja) pretvara u višedodanu vrijednost. I tako poljoprivreda postaje stvarna ekonomija.

Poljoprivreda je, k tome, znatno više od same gospodarske aktivnosti, a stočarska proizvodnja ponaosob, jer tu je priroda zadala parametre i čovjek im se prilagođava, dok je kod ratarenja čovjek sklon, i u mogućnosti je nametnuti svoje parametre. Na primjer: da bi bilo mlijeka krava se mora oteliti, tad i gotovo. Nema teleta-nema mlijeka. A da bi bilo zrnjevlja (žitaraica i uljarica) to se može riješiti s ovom ili onom hibridnom varijacijom u ovo ili ono doba godine, na ovom ili onom tlu, kod ovog ili onog čovjeka, na ovaj ili onaj način. Dakle, stočari moraju s puno manje mogućnosti biti puno uspješniji, i stoga im pripada veća pozornost. Niti naše, pa niti svjetsko društvo nije stočarima pridalo posebnu pozornost. A stočarstvo je proizvodnja najdragocjenije hrane. Sve što želimo jesti to je stočarski proizvod. A kruhovi, krumpiri, sokovi, (vodu sa šećerima u carinskim deklaracijama definiraju kao ušećerene vode, ma bila to Coca ili bilo koja druga cola, ..) i industrijska biljna ulja (osim maslinovoga i bundevskoga) nisu Bog zna što. Ali slasni zalogaji? Biblijski med i mlijeko, meso,.... Usporedimo to sa žrtvom paljenicom Kajina nad žrtvom Abelovom. Kad govorimo o stočarstvu mislimo na one koji moraju poraniti i okasniti, na one koji se znoje i grbe, stalno uče i odustaju od jučer naučenoga, koji su odgovorni za svaki dan svoje proizvodnje, jer ih nadziru, i njih i svaki dio njihovoga proizvodnoga postupka. Kad govorimo o poljoprivredi, znajmo to su stočari, to su oni koji nemaju vremena biti na godišnjem, često ni na dnevnom odmoru, koji nemaju vremena biti na bolovanju, koji rade i na kirbaj, i kad sina žene i kad dadu saranjuju. Na koncu - svi uspješni stočari su odlični ratari. A ratari? To je upitno.

Slijedi:

1. Govedarstvo	strana 2
2. Svinjogojstvo	strana 11
3. Ovčarstvo	strana 20
4. Kozarstvo	strana 26
5. Peradarstvo	strana 30
6. Postizanje nekih EU standarda u stočarskoj proizvodnji.....	strana 32
7. Zaključak	strana 35

GOVEDARSTVO 2012.

Govedarska proizvodnja kao najznačajnija grana stočarstva u našoj županiji je do 2010. godine bilježila stalni rast po broju krava i po količini proizvedenoga mlijeka, ali u 2010., 2011. i u 2012. godini imamo zabilježen pad broja krava za 3.049 grla, što je pad za 17% u posljednje tri godine.

Iako je na prostoru RH još od 2006. zabilježen stalan pad broja krava, (pad za - 49.730 krava, odnosno pad za 21%, ali ako promatramo samo posljednje trogodišnje razdoblje, imamo zabilježen pad za 33.365 krava, odnosno za 15%), što je i prikazano u tablici koja slijedi, a razlog ovakvog stanja govedarstva u RH može se objasniti težim uvjetima proizvodnje u smislu pada cijena mlijeka i rasta cijena kapitala. Osim što se u sustavu govedarske proizvodnje osiguravaju značajni proizvodi (mlijeko i meso) njezina je važnost posebice naglašena zbog komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom, ne samo kao velikih potrošača ratarskih proizvoda, nego i kao znatan doprinos u povećanju plodnosti tla.

1. BROJ KRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

godina	Ukupan broj krava U RH	Krave obuhvaćene uzgojno selekcijskim radom			
		OPG	farme	ukupno pod selekcijom	Ukupan pod selekcijom %
2000.	214.666	85.459	7.439	92.898	43,27
2001.	219.782	91.235	7.606	98.841	44,97
2002.	224.078	101.157	7.367	108.524	48,43
2003.	223.954	133.064	6.895	139.959	62,49
2004.	229.042	158.508	7.344	165.852	72,41
2005.	231.633	167.504	8.531	176.035	76,00
2006.	241.084	174.615	10.512	185.127	76,79
2007.	234.671	168.493	11.134	179.627	76,54
2008.	226.000	172.516	12.176	184.692	81,72
2009.	224.719	171.247	13.218	184.465	82,09
2010. (promj.10/09)	209.336 (- 15.383 ili - 7 %)	nema evidencije		116.877 (- 67.588 ili - 37%)	55,83 (-26 %)
2011. (promj.11/10)	206.291 (- 3.045 ili - 1,5 %)	nema evidencije		109.865 (- 7.012 ili - 6 %)	53,25 (- 3 %)
2012. (promj.12/11)	191.354 (- 14.937 ili - 7%)	nema evidencije		102.390 (-7.475 ili-ili -7 %)	53,50 (+0,3 %)

2. BROJ MLIJEČNIH KRAVA U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI (POD UZGOJNO SELEKCIJSKIM OBUHVATOM)

God.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (09/08)	2010 (10/09)	2011 (11/10)	2012 (12/11)
VSŽ- broj krava	3949	5360	7186	9193	11369	14418	16540	17499	17598 (+99)	16742 (-856)	15840 (-920)	14549 (-1291)
VSŽ- godišnji rast/pad	-	35,7 %	34,1 %	27,9 %	23,7 %	26,8 %	14,7 %	5,8 %	+ 5,7 %	- 5 %	- 5,5 %	- 8 %
IndeX 2001 =100	100	136	182	233	288	365	419	443	446	424	401	368

Iako se pojedina gospodarstva okrupnjavaju, neka mala su se nažalost ugasila, pa je ukupno gledajući zabilježen pad broja krava kako u našoj županiji tako i u Hrvatskoj.

3. ISPORUČENE KOLIČINE KRAVLJEGA MLIJEKA S PODRUČJA VSŽ I RH - PREMA MLJEKARSKIM INDUSTRIJAMA (U TISUĆAMA KG)

godina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (09/08)	2010 (10/09)	2011 (11/10)	2012 (12/11)
VSŽ-otkup mlijeka u tis. kg	22,4	26,5	32,3	37,4	44,6	47,6	55,6	57,1	59.8 (+2.7)	54.6 -5.2 -9 %	62.9 + 8.3 + 15%	63.2 (+0,3 + 0,4%
VSŽ-godišnji rast/pad	-	18,3 %	21,9 %	15,9 %	19,1 %	6,6 %	16,9 %	2,7 %	rast za 5 %	pad za -9 %	rast za +15%	rast za +0,4 %
Indeks 2001. =100	100	118,3	144,2	167,1	199,0	212,1	248,1	254,9	267,1	243,6	280,9 (+37,3)	282,1 (+1,2)
Otkupljene količine mlijeka u RH, u milijunima kg			525	533	605.	632	654	658	675	624 -8 %	626 + 0,4%)	602. - 4 %

Tijekom 2012. godine u RH otkupljeno je 602.356.733 kg mlijeka (što je za 24 mil kg odnosno za 4% manje nego u 2011.), od strane 33 mljekare (jedna više nego u 2011.) i 27 registriranih obiteljskih sirana (4 više nego u 2011.) koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu. Mlijeko je otkupljeno od 14.874 isporučitelja, što je 2.492 (odnosno 14 %) isporučitelja manje nego u 2011. godini.

Promatrajući cjelokupni prostor RH, najveće učešće u otkupu i u preradi mlijeka imali su: Dukat (udio od 37 %) i Vindija (udio od 28 %) ili ukupno 65 %, a slijede: Belje s učešćem u otkupu od 7,59 %, Meggle s 6,88 %, zatim LEDO s 4,18 %, Zdenka s 3,64 %, KIM s 2,34 % i još 40 malih mljekara s ukupnim udjelom u otkupu od oko 10 %.

Tijekom 2012. godine zabilježen je pad otkupljenih količina mlijeka u odnosu na 2011. godinu kod istih mljekara kao i u 2011., a to su: Dukat (2 %), Ledo (0,2 %), Zdenka (4 %) i KIM (0,1 %), a porast otkupa zabilježen je također kod istih mljekara kao i u 2011: Belje (0,6 %), Vindija (0,2 %) i Meggle (0,7 %), dok su 4 mini-mljekare lani prestale s radom.

Godišnje potrebe u Republici Hrvatskoj su: 1,2 milijarde kg mlijeka, što predmnijeva potrošnju 260 kg mlijeka po stanovniku (u 2011. godini proizvedeno je samo 626.407.162 kg što je tek 52%, a u 2012. godini 602.356.733 kg što je još za 4% manje nego količina isporučenog mlijeka u 2011.). No, uzimajući u obzir potrebna investiranja poljoprivrednih gospodarstava u smislu podizanja higijensko-zdravstvenih standarda prema pravilima EU, kao i ispunjavanje pravila iz Nitratne direktive, s pravom možemo zdvajati nad daljom proizvodnjom mlijeka u RH.

4. BROJ KRAVA I BROJ UZGAJIVAČA PREMA TIPU KONTROLE I PO PASMINAMA

4.1. SIMENTALSKA PASMINA U VSŽ I RH

SIMENTALSKA PASMINA	Kontrola mljičnosti						Kontrola rasploda		sveukupno	
	AT metoda		BT metoda		ukupno		broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava
	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava				
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA										
VSŽ-2009	304	2771	217	2537	521	5308	605	3415	1126	8723
VSŽ-2010	333	2073	248	2614	581	4687	1050	3526	1631	8213
VSŽ-2011 (Promjena 2011/10)	327 (-6= -2%)	2899 (+826= +40%)	138 (-110= -44%)	2018 (-596= -23%)	465 (-116 20%)	4917 (+230= +5%)	840 (-210 -20%)	3263 (-263 -7%)	1305 (-326 = -20%)	8180 (- 33 = -0,4%)
VSŽ-2012 (promjena 2012/11)	320 (- 7= -2%)	2535 (-364= -13 %)	255 (117 47 %)	2348 (330 16%)	575 (110 24%)	4883 (-34= -0,7%)	611 (-229= -27%)	2336 (-927= -28%)	1186 (-119 = -9%)	7219 (-961 = -12%)

REPUBLIKA HRVATSKA										
RH-2009.	3994	47703	3143	24038	7137	71742	12559	48834	19702	120576
RH-2010.	4057	38936	3244	20391	7301	59327	28266	78734	33583	138061
RH-2011. (promj. RH 2011/10)	3941 (-116 -3 %)	41764 (+2828 +7%)	2422 (-822 -25%)	17822 (-2569 -13%)	6363 (-938 -13%)	59586 (+259 +0,4%)	24345 (-3921 -14%)	75214 (-3520 -4,5%)	30708 (-2875 ili -9%)	134800 (-3261 ili -2,4%)
RH-2012. (promj. RH 2012/11)	4028 (+87 =2%)	41270 (-494= -1%)	2706 (+284= +12%)	16856 (-966= -5%)	6734 (+371 =6%)	58226 (-1324 =-2%)	21453 (-2892 =-1%)	65508 (-9706 -13%)	28187 (-2521 ili -8%)	123734 (-11066 ili -8%)

4.2. HOLSTEIN PASMINA U VSŽ I RH

HOLSTEIN PASMINA	Kontrola mliječnosti						Kontrola rasploda		sveukupno	
	AT metoda		BT metoda		ukupno		broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava
	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava				
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA										
VSŽ-2009.	104	1600	64	1896	168	3496	138	3114	306	6610
VSŽ-2010.	182	1344	142	5380	324	6724	301	1516	625	8240
VSŽ-2011. (promjena 2011/10)	303 (+121= +66%)	1984 (+640 = +48%)	97 (-45= -3%)	4581 (-799= -15%)	400 (+76= +23%)	6566 (-158= -2,4%)	188 (-113 -38%)	634 (-882= -58%)	588 (-37 ili - 6%)	7200 (-1040 ili -13%)
VSŽ-2012. (promjena 2012/11)	201 (-102= -34%)	1015 (-969= -49%)	170 (+73= +75%)	5128 (+547= +12%)	371 (-29= -7%)	6143 (-423= -6%)	156 (-32= -17%)	577 (-57= -9%)	527 (-61 ili -10%)	6720 (-480 ili -7%)
REPUBLIKA HRVATSKA										
RH-2009.	1042	23239	453	9941	1495	33180	950	7832	2445	41032
RH-2010.	1301	21938	757	22625	2058	44563	2548	10422	4606	54985
RH-2011. (promj. RH 2011/10)	2668 (+1367 =105%)	23232 (+1294 = 6%)	1153 (+396 =52%)	23475 (+850 = 4%)	3821 (+1763 =86%)	46707 (+2144 = 5%)	2995 (+447 =18%)	5683 (-4739 =-45%)	6816 (+2210 =48%)	52390 (-2595 =- 5%)
RH-2012. (promj. RH 2012/11)	2223 (-445= -17%)	19143 (-4089 -18%)	1153 (0)	22048 (-1427 -6%)	3376 (-445 -12%)	41191 (-5516 -12%)	2644 (-351 -12%)	6853 (+1170= +21%)	6020 (-796 =-12%)	48044 (-4346 =-8%)

4.3. SMEĐA PASMINA U VSŽ I RH

SMEĐA PASMINA	Kontrola mliječnosti						Kontrola rasploda		sveukupno	
	AT metoda		BT metoda		ukupno		broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava
	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava	broj uzg.	broj krava				
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA										
VSŽ-2009.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VSŽ-2010.	3	122	3	45	6	167	2	3	8	170
VSŽ-2011. (promjena 2011/10)	24 (+21)	61 (-61)	10 (+7)	174 (+129)	34 (+28)	235 (+68)	13 (+11)	21 (+18)	47 (+39)	256 (+86)
VSŽ-2012. (promjena 2012/11)	10 (-14)	19 (-42)	12 (+2)	165 (-9)	22 (-12)	184 (-51)	8 (-5)	18 (-3)	30 (-17)	202 (-54)
REPUBLIKA HRVATSKA										
RH-2009.	80	1596	56	685	135	2281	864	3414	1002	5695
RH-2010.	112	1455	114	969	226	2424	1368	3303	1594	5727
RH-2011. (promj. RH 2011/10)	395 (+283)	1764 (+309)	216 (+102)	1116 (+147)	611 (+385)	2880 (+456)	2005 (+637)	3445 (+142)	2616 (+1022)	6325 (+598)
RH-2012. (promj. RH 2012/11)	316 (-79)	1528 (-236)	166 (-50)	843 (-273)	482 (-129)	2371 (-509)	1796 (-209)	3420 (-25)	2278 (-338)	5791 (-534)

5. PREGLED BROJA RASPLODNIH BIKOVA – BROJ BIKOVA U PRIRODNOM PRIPUSTU U VSŽ I RH

Pasmine rasplodnih bikova												
PASMINE RASPLOD. BIKOVA			Blonde + Aubrac + Smeđe	Hereford								UKUPNO rasplodnih bikova
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA												
VSŽ-2009	-	1	-	3	-	2	-	-	-	-	-	6
VSŽ-2010	1	0	-	1	-	4	-	-	-	-	-	6
VSŽ-2011 (promjena 2011/10)	2 (+1)	3 (+3)	-	0 (-1)	-	2 (-2)	-	-	-	1 (+1)	-	8 (+2)
VSŽ-2012 (prom.12/11)	2 (0)	0 (-3)	-	-	-	3 (+1)	4 (+4)	-	-	0 (-1)	-	9 (+1)
REPUBLIKA HRVATSKA												
RH-2009	26	17	-	23	8	39	13	1	23	9	22	181
RH-2010	32	19	2+3+0+0	8	8	61	18	1	24	14	25	215
RH-2011. (promjena RH 2011/10)	87 (+55)	32 (+13)	1+3+1+3 (-1+0+1+3)	11 (+3)	14 (+6)	69 (+7)	28 (+10)	1 (0)	36 (+12)	9 (-5)	33 (+8)	329 (+114)
RH-2012. (promjena RH 2012/11)	113 (+26)	27 (-5)	1+5+2+2 (0+2+1-1)	11 (0)	12 (-2)	64 (-5)	37 (+9)	1 (0)	39 (+3)	9 (0)	35 (+2)	358 (+29)

Uspješan selekcijski rad pa i pokazatelji koje smo naveli u prvim tablicama, svjedoče o potpunom određenju prema umjetnom osjemenjavanju. Tako su u županiji u prirodnom pripustu samo dva simentalska bika i 7 kod izrazito mesnih pasmina u slobodnom uzgoju.

6. UKUPAN BROJ KLASIRANIH GOVEĐIH TRUPOVA U VSŽ I RH

Godina (VSŽ/RH)	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. (11/10=%)	2012. (12/11=%)
VSŽ zaklana goveda	nema podataka	nema podataka	817	1.323	1.682	1.686	2.399 (+713 =+42%)	2.416 (+17 =+0,7%)
RH zaklana goveda	120.630	169.326	174.749	172.372	174.989	196.913	245.944 (+9.031=+25%)	216.642 (-29.302 =-12%)

6.1. BROJ KLASIRANIH GOVEĐIH TRUPOVA PO KATEGORIJAMA U 2012.

kategorije broj grla u VSŽ i RH	A mladi bikovi	B bikovi	C volovi	D kave	E junice	Z mlađa junad	T telad	UKUPNO ZAKLANO
VSŽ 2012.	1.236	30	0	194	434	272	250	2.416
RH 2012.	87.038	1.706	20	29.427	24.427	5.272	68.830	216.642

Tov junadi na prostoru naše županije je značajno ispod mogućnosti, a proizvođači nalaze opravdanja u stalnom kolebanju cijena kako hrane tako i utovljene junadi. Usprkos značajnom broju simentalskih krava čija su telad odlična za tov, iz godine u godinu vidljiv je rast, ali još uvijek potencijale ove grane govedarske proizvodnje nedovoljno koristimo.

7. VELIČINA STADA I BROJ UZGAJATELJA OBZIROM NA VELIČINU STADA

broj uzgajatelja po veličinama stada															
Broj krava	1-5 krava	6-10 krava	11-15 krava	16-20 krava	ukupno	21-25 krava	26- 30 krava	31- 50 krava	51- 100 krava	101- 250 krava	251- 500 krava	501 >=1000 krava	više od 1000	ukupno 21- 1000 i više krava	sveukupno uzgajatelja
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA															
VSŽ 2009	555	384	305	203	1.447	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1447
VSŽ 2010. (2010/09)	666 (+111)	276 (-108)	136 (-169)	65 (-138)	1.143 (-304)	38	15	37	15	3	3	0	2	113	1256 (-191)
VSŽ 2011. (2011/10)	763 (+97)	308 (+32)	143 (+7)	57 (-8)	1.271 (+128)	26 (-12)	25 (+10)	24 (-13)	12 (-3)	6 (+3)	3 (0)	2 (+2)	1 (-1)	99 (-14)	1370 (+114)
VSŽ 2012. (2012/11)	740 (-23)	240 (-68)	120 (-23)	52 (-5)	1.152 (-119)	26 (0)	9 (-16)	30 (+6)	12 (0)	7 (+1)	2 (-1)	2 (0)	1 (0)	89 (-10)	1241 (-129)
REPUBLIKA HRVATSKA															
RH 2009	14.172	4693	2209	2280	23354	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23354
RH 2010 (2010/09)	22.265 (+8093)	4.507 (-186)	1.790 (-419)	894 (-1386)	29.456 (+6102)	492	284	432	204	54	24	11	3	1.504	30.960 (+7.606)
RH 2011. (2011/10)	25.799 (+3534)	4.454 (-53)	1.848 (+58)	876 (-18)	32.977 (+3521)	467 (-25)	279 (-5)	387 (-45)	191 (-13)	42 (-12)	24 (0)	10 (-1)	5 (+2)	1.405 (-99)	34.382 (+3.422)
RH 2012. (2012/11)	23.962 (-1837)	4.023 (-431)	1.710 (-138)	864 (-12)	30.559 (-2418)	403 (-64)	243 (-36)	340 (-47)	176 (-15)	45 (+3)	19 (-5)	12 (+2)	2 (-3)	1.240 (-165)	31.799 (-2.583)

Uz podatak da je ukupan broj krava u VSŽ smanjen za oko 1.300 grla, a u RH za oko 15.000, možemo zaključiti da su se s obzirom na broj uzgajatelja, za razliku od situacije u 2011. kada smo imali povećanje broja novih „malih“ uzgajatelja tj. onih s malim brojem krava (do 20 grla), ove godine zabilježen je pad broja takvih uzgajatelja (za 119 na našoj županiji, a u RH za 2.418). Poražavajući je podatak da se smanjio i broj tzv. „velikih“ uzgajatelja (onih sa više od 20), pa sve do više od 1000 grla, u našoj županiji smanjio se za 10, a u RH za 165.

Kako bi govedarska proizvodnja postala konkurentna na sve otvorenijem i sve konkurentnijem tržištu i u cijelosti zadovoljila domaće potrebe za mlijekom i mesom nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sustave koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), razinom proizvodnje te primjenom tehnoloških procesa moći nositi s proizvodnim sustavima drugih razvijenih stočarskih zemalja.

8. BROJNO STANJE ŽENSKOG RASPLODNOG PODMLATKA

Valja napomenuti, kao što je navedeno u tablicama koje slijede, da je uzgoj rasplodnog podmlatka na prostoru županije bio u 2011. godini u blagom padu, što je povezano i s padom broja mliječnih krava, ali je zato ove godine zabilježen blagi rast od 3 %, kao i u RH gdje je zabilježeno povećanje broja rasplodnog podmlatka za 8 %. Očito je da različiti pokazatelji broja krava i proizvodnje mlijeka na razini RH i VSŽ govore da smo u različitim ciklusima povećanja stada i proizvodnje.

Valja napomenuti da se u VSŽ do prošle godine, tri godine zaredom kontinuirano smanjivao broj podmlatka simentalca, dok se u istom periodu povećava brojnost podmlatka holsteina.

8.1. MLIJEČNE I KOMBINIRANE PASMINE – ženski pomladak

PASMINA	SIMENTALAC			HOLSTEIN			SMEĐE			CRVENO ŠVED.GOVEDO			UKUPNO		
	Dob	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA															
VSŽ 2009	4610	3812	8422	2406	2218	4624	-	-	-	6	3	9	7022	6033	13055
VSŽ 2010.	2424	2359	4783	2279	2763	5042	16	17	33	-	-	-	4719	5139	9858
VSŽ 2011. (Promj. VSŽ 2011/10)	2284 (-140= -6%)	2166 (-193= -8%)	4450 (-333= -7%)	2337 (+58= 2,5%)	2723 (-40= -1,5)	5060 (+18= 0,4%)	77 (+61= 381%)	70 (+53= 312%)	147 (+114 345%)	51 (+51)	44 (+44)	95 (+95)	4749 (+30= 0,6%)	5003 (-136= -3%)	9752 (-106= -1%)
VSŽ 2012. (Promj. VSŽ 2012/11)	2586 (+302=1 3%)	2771 (+605 =28%)	5358 (+908 =20%)	2001 (-366= -14%)	2488 (-235= -9%)	4489 (-571= -11%)	54 (-23= -30%)	78 (+8= 11%)	132 (-15= -10%)	29 (-22= -43%)	30 (-14= -32%)	59 (-36= -38%)	4670 (-79= -2%)	5367 (+364= +7%)	10038 (+286= +3%)
REPUBLIKA HRVATSKA															
RH 2009	29160	27095	56255	11970	10883	22853	896	931	1827	110	42	152	42156	38979	81135
RH 2010.	30947	35933	66880	15143	17880	33023	785	1062	1847	54	7	61	46929	54882	101811
RH 2011. (Promj. RH 2011/10)	29777 (-1170 =-4%)	39673 (+3740 =10%)	69450 (+2570 =4%)	15053 (-90= -0,6%)	17701 (-179 =-1%)	32754 (-269 =-1%)	945 (+160 =20%)	1468 (+406 =38%)	2413 (+566 =31%)	57 (+3 =6%)	52 (+45 643%)	109 (+48 =79%)	45832 (-1097 =-2%)	58894 (+4012 =7%)	104726 (+2915 =+ 3%)
RH 2012. (Promj. RH 2012/11)	35332 (+5555 =+19%)	41101 (+1428 =+4%)	76433 (+6983 =+10%)	14666 (-387 =-3%)	18548 (+847 =+5%)	33214 (+460 =1,4%)	1081 (+136= +14%)	1946 (+478= +33%)	3027 (+614= +25%)	77 (+20= 35%)	64 (+12= +23%)	141 (+32= +29%)	51156 (+5324= +12%)	61659 (+2765 =+5%)	112815 (+8089 =+8%)

8.2. MESNE PASMINE – ŽENSKI PODMLADAK

U 2012. godini u našoj županiji ponovno imamo evidentiran pomladak u pasminama Charolais i Limousin, koje u dvije prethodne godine nisu imale evidentiran podmladak, pa tako imam povećanje podmlatka grla mlađih od 1godine za 12 grla, tj. za 75%, u kategoriji starijih od 1 godine za 27 grla tj. za 150%, odnosno ukupno povećanje je za 39 grla, što je povećanje broja podmlatka sa 34 na 73 grla, odnosno povećanje u postotku za 115%. U RH imamo povećanje u svim kategorijama i kod svih pasmina, pa imamo ukupno povećanje podmlatka mesnih pasmina goveda za 378 grla što je povećanje za 17%.

PASMINA	CHAROLAIS			HEREFORD			ANGUS			LIMOUSIN			ŠKOT.VISINSKO			UKUPNO		
	dob	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g	uk	<1g	> 1g	uk	< 1g	> 1g
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA																		
VSŽ 2009	47	31	78	61	25	86	7	2	9	6	3	9	-	-	-	121	61	182
VSŽ 2010.	-	-	-	-	-	-	19	36	55	-	-	-	-	-	-	19	36	55
VSŽ 2011. (promj.2011/10)	-	-	-	13 (+13)	11 (+11)	24 (+24)	2 (-17)	2 (-34)	4 (-51)	-	-	-	1 (+1)	5 (+5)	6 (+6)	16 (-3)	18 (-18)	34 (-21)
VSŽ 2012. (promj.2012/11)	5 (+5)	17 (+17)	22 (+22)	10 (-3)	18 (+7)	28 (+4)	7 (+5)	6 (+4)	13 (+9)	6 (+6)	1 (+1)	7 (7)	0 (-1)	3 (-2)	3 (-3)	28 (+12)	45 (27)	73 (+39)
REPUBLIKA HRVATSKA																		
RH 2009	264	270	534	313	449	762	202	410	612	48	46	94	5	2	7	832	1177	2009
RH 2010	214	210	424	243	305	548	189	243	432	15	4	19	4	3	7	665	765	1430
RH 2011. promj.2011/10	283 (+69)	393 (+183)	676 (+252)	215 (-28)	458 (+153)	673 (+125)	269 (+80)	410 (+167)	679 (+247)	93 (+78)	42 (+38)	135 (+116)	5 (+1)	7 (+4)	12 (+5)	865 (+200)	1310 (+545)	2175 (+745)
RH 2012. promj.2012/11	309 (+26)	524 (+131)	833 (+157)	270 (+55)	367 (-91)	637 (-36)	414 (+145)	474 (+64)	888 (+209)	109 (+16)	74 (+32)	183 (+48)	6 (+1)	6 (-1)	12 (0)	1108 (+243)	1445 (+135)	2553 (+378)

9. KONTROLA RASPLODA – MESNE PASMINE u VSŽ i RH

pasmina	CHAROLAIS				HEREFORD				ANGUS				LIMOUSIN				UKUPNO MESNE PASMINE			
	broj uzgaj.		broj krava		broj uzgaj.		broj krava		broj uzgaj.		broj krava		broj uzgaj.		broj krava		broj uzgaj.		broj krava	
VSŽ i RH godina	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH	vsž	RH
2009.	2	25	94	758	2	13	197	1000	1	18	20	788	1	5	19	101	5	56	311	2546
2010.	0	38	0	871	0	15	0	750	2	31	17	712	0	4	0	132	2	84	17	2381
2011. promjene 2011-2010	0 (0)	83 (+45)	0 (0)	963 (+92)	1 (1)	45 (+30)	51 (+51)	964 (+214)	1 (-1)	60 (+29)	41 (+24)	1270 (558)	0 (0)	24 (+20)	0 (0)	297 (165)	2 (0)	188 (104)	92 (75)	3306 (925)
2012. promjene 2012/2011	5 (5)	83 (0)	106 (106)	1228 (265)	1 (0)	43 (-2)	49 (-2)	948 (-16)	1 (0)	62 (+2)	11 (-30)	1503 (233)	1 (1)	33 (+9)	12 (12)	308 (+11)	8 (6)	221 (+33)	178 (86)	3987 (681)

U gornjim tablicama prikazan je broj uzgajivača i krava mesnih pasmina. Iako je broj zanemariv on je potpuno opravdan s obzirom na kvalitetu tala na prostoru naše županije koja se uspješnije koristi u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji, dok je broj pašnjačke površine vrlo mali i nije za očekivati veći porast ove proizvodnje.

U 2011. godini u VSŽ imamo samo jedno stado Hereforda sa 51 grlom i jedno stado Angusa sa 41 grlom, dok je usporedbe radi 2009. kada promatramo sve četiri mesne pasmine goveda, bilo 6 stada i 330 grla, pa zaključujemo da 2011. imamo smanjenje uzgoja za čak 72 % u odnosu na 2009.

U 2012. godini imamo bolju situaciju što se tiče mesnatih pasmina goveda, naime povećao se broj uzgajatelja sa 2 na 8, a broj grla sa 92 grla na 178 grla i ponovno imamo zastupljenost u sve četiri pasmine. Nismo imali niti jednog uzgajatelja u pasmini Charolais, a lani bilježimo 5 uzgajatelja, dok u pasmini Limouzin imamo jednog uzgajatelja. Valja napomenuti i to da je uzgajatelj goveda u pasmine Hereford iz 2011. godine smanjio broj grla u svom stadima za 2 grla, a uzgajatelj u pasmini goveda Angus smanjio je broj grla sa 41 na 11 grla.

10. KONTROLA RASPLODA – IZVORNE I ZAŠTIĆENE PASMINE

pasmina	BUŠA				ISTARSKO GOVEDO				SLAV.-SRIJEM. PODOLAC				OSTALE KRAVE-KRIŽANE			
	broj uzgajivača		broj krava		broj uzgajivača		broj krava		broj uzgajivača		broj krava		broj uzgajivača		broj krava	
VSŽ i RH godina	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH	VSŽ	RH
2009.	-	48	-	199	-	131	-	508	-	10	-	125	-	-	-	-
2010.	-	57	-	240	-	150	-	599	1	17	5	143	6	1.484	16	6.701
2011. promjene VSŽ/RH 2011-2010	-	66 (+9)	-	308 (+68)	-	161 (+11)	-	627 (+28)	1 0	20 (+3)	2 (-3)	145 (+2)	28 (+22)	3.561 (2077)	33 (+17)	7.555 (854)
2012. promjene VSŽ/RH 2012/2011	-	70 (+3)	-	385 (+77)	-	168 (+7)	-	690 (+63)	1 (0)	14 (-6)	1 (-1)	167 (+22)	23 (-5)	2956 (-605)	82 (+49)	7497 (-58)

Zbog zakašnjele državne zaštite, zaštićene i izvorne pasmine goveda gotovo su nestale, a na prostoru naše županije imamo tek od 2010. godine jednog uzgajatelja s 5 krava nekada vrlo zastupljenoga slavonsko-srijemskog podolca koji 2011. godine ima samo dva grla, a u 2012. godini samo 1 kravu.

Na području susjednih županija ipak se povećao broj krava u ovoj pasmini pa imamo ukupno 167 krava, što je povećanje za 22 grla u odnosu na 2011. godinu. Možemo zaključiti da je Slavonsko-srijemski podolac ipak na dobrom putu da bude sačuvan, jer ova pasmina predstavlja vrijedan potencijal s obzirom na kakvoću mesa i poticaje koji se mogu ostvariti, a svakako je vrijedna njezina uloga u očuvanju identiteta i ruralnih obilježja.

11. PROIZVODNJA MLIJEKA U STANDARDNOJ LAKTACIJI, PO PASMINAMA

11.1. SIMENTALSKA

	UKUPNO zaključenih laktacija	Standardna laktacija – 305 dana					
		broj laktacija	mlijeko kg	mast kg	mast %	protein kg	protein %
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA							
VSŽ 2009.	3655	3534	5370	211	3,92	180	3,36
VSŽ 2010.	3924	3599	5399	214	3,97	182	3,37
VSŽ 2011. (2011/10)	3801 (-123)	3289 (-310)	5283 (-116)	206 (-8)	3,91 (-0,06)	174 (-8)	3,30 (-0,07)
VSŽ 2012. (2011/10)	4052 (+251)	3430 (+141)	5356 (+73)	211 (+5)	4,03 (+0,13)	177 (+3)	3,32 (+0,02)
REPUBLIKA HRVATSKA							
RH 2009.	49235	47640	4720	189	4,01	158	3,34
RH 2010.	46547	42849	4990	200	4,02	167	3,35
RH 2011. (2011/10)	44040 (-2.507)	37960 (-4.889)	5001 (+11)	200 (0)	4,00 (-0,02)	164 (-3)	3,30 (-0,05)
RH 2012. (2011/10)	52228 (+8.188)	42327 (+4.367)	5007 (+6)	200 (0)	4,03 (+0,03)	166 (+2)	3,31 (+0,01)

11.2. HOLSTEIN

	UKUPNO zaključenih laktacija	Standardna laktacija – 305 dana					
		broj laktacija	mlijeko kg	mast kg	mast %	protein kg	protein %
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA							
VSŽ 2009.	1705	1648	6179	243	3,94	204	3,30
VSŽ 2010.	3870	3655	6678	261	3,90	217	3,25
VSŽ 2011. (2011/10)	4076 (+206)	3632 (-23)	6698 (+20)	260 (-1)	3,88 (-0,02)	217 (0)	3,27 (+0,02)
VSŽ 2012. (2011/10)	5049 (+973)	4198 (+566)	6834 (+136)	256 (-4)	3,93 (+0,05)	223 (+6)	3,26 (-0,01)
REPUBLIKA HRVATSKA							
RH 2009.	17733	17209	6009	241	4,01	197	3,29
RH 2010.	28142	26544	6756	267	3,95	221	3,28
RH 2011. (2011/10)	28436 (+294)	25641 (-903)	6786 (+30)	271 (+4)	4,00 (-0,05)	221 (0)	3,26 (-0,02)
RH 2012. (2011/10)	37278 (+8.842)	28650 (+3.009)	6898 (+112)	274 (+3)	3,96 (-0,04)	225 (+4)	3,26 (0)

11.3. SMEĐA

	UKUPNO zaključenih laktacija	Standardna laktacija – 305 dana					
		broj laktacija	mlijeko kg	mast kg	mast %	protein kg	protein %
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA							
VSŽ 2009.	95	92	5654	228	4,04	192	3,40
VSŽ 2010.	143	127	5389	216	4,02	182	3,38
VSŽ 2011. (2011/10)	110 (-33)	93 (-34)	5275 (-114)	208 (-8)	3,95 (-0,07)	177 (-5)	3,35 (-0,03)
VSŽ 2012. (2011/10)	197 (+87)	164 (+71)	5642 (+367)	218 (+10)	4,05 (+0,10)	190 (+13)	3,37 (+0,02)
REPUBLIKA HRVATSKA							
RH 2009.	1945	1891	5437	217	3,99	185	3,40
RH 2010.	2021	1907	5601	226	4,03	191	3,41
RH 2011. (2011/10)	1621 (-400)	1429 (-478)	5569 (-32)	220 (-6)	3,95 (-0,08)	188 (-3)	3,38 (-0,03)
RH 2012. (2011/10)	2109 (488)	1631 (+202)	5624 (+55)	219 (-1)	3,97 (+0,02)	192 (+4)	3,42 (+0,04)

SVINJOGOJSTVO 2012.

Valja nam opet ponoviti: svinjogojstvo je grana stočarstva s najvećom prigodom za razvoj u Vukovarsko-srijemskoj županiji, ali zbog učestalih problema s tržištem kako stočne hrane, tako i utovljenih svinja, te zbog drugih, koliko objektivnih toliko i subjektivnih razloga, ta prigoda je slabo korištena.

Opći trendovi pokazuju da samo veliki, ili veliki broj malih proizvođača koji su uspješno organizirani, gospodare tržištem. Udruga svinjogojaca Vukovarsko-srijemske županije koja je naša najuspješnija stočarska udruga pokušava naći rješenja, ali ona još uvijek nisu uspješna za sve veće potrebe nacionalnoga tržišta.

Kroz operativni program razvitka svinjogojske proizvodnje do kraja prošle godine u RH ukupno su izgrađene 63 svinjogojske farme, no ostaje činjenica da je realizacija operativnoga programa razvoja svinjogojske proizvodnje značajno sporija od realizacije govedarskoga programa, a razloga tome je više. Prvi je svakako dug, zahtjevan i skup postupak, drugi su prostorno-planska ograničenja, a treći je taj da ponekad i postojeća zaduženja poljoprivrednoga gospodarstva onemogućavaju realizaciju programa, a četvrti je, ..., a peti je...

1. BROJ RASPLODNIH SVINJA

1.1. BROJ KRMAČA POD KONTROLOM PROIZVODNOSTI U RH 2007. - 2012. I PROMJENE

godina	broj krmača pod kontrolom			Ostale krmače	Sveukupno
	velike farme	OPG	ukupno		
RH 2007.	23.647	3.164	26.807	148.249	175.000
RH 2008.	18.814	3.150	21.964	116.036	138.000
RH 2009.	22.608	3.710	26.318	106.311	132.600
RH 2010.	23.068	3.605	26.673	109.327	136.000
RH 2011.	24.025	2.561	26.586	80.414	107.000
(promj.11/10)	(+957=+4 %)	(-1.044=-29 %)	(- 87=-0,3 %)	(- 28.913=-26 %)	(-29.000=-21 %)
RH 2012.	24.429	2.234	26.663	71.337	98.000
(promj.12/11)	(+404=+2 %)	(-327=-13 %)	(+77=+0,3%)	(-9.077=-11 %)	(-9.000=- 8 %)

Svinjogojsku proizvodnju u Republici Hrvatskoj, tako i u Vukovarsko-srijemskoj županiji, nosi veliki broj malih proizvodnih jedinica sa niskom razinom proizvodnje, nezadovoljavajućim pasminskim sastavom, te posebice neugovorenom proizvodnjom. Broj grla raste ili pada sukladno stihiji na tržištu.

Nakon što je 2010. godine zaustavljen pad broja krmača pod kontrolom proizvodnosti, 2011. godine ponovno imamo pad za 21 %, a u 2012. godini imamo neznatno povećanje broja krmača pod kontrolom proizvodnosti, ali već treću godinu zaredom nastavlja se trend pada broja ostalih krmača, nakon pada u 2011. za 21 %, lani ponovno imamo zabilježen pad za novih 8 %, što je u prošle dvije godine ukupni pad za 28 % krmača manje. Ovaj podatak je i više nego zabrinjavajući podatak o stanju svinjogojske proizvodnje u RH.

Najvažniji razlozi za dosadašnji pad broja krmača bili su stalno kolebanje cijena stočne hrane (uvjetovano uglavnom vremenskim nepogodama - suše ili poplava), zatim pad cijena svinja i neorganiziranost tržišta.

Brojnost uzgojno valjanih svinja je daleko ispod realnih mogućnosti i potreba nacionalnoga gospodarstva.

Zbog dosta zahtjevnih postupaka provedbe uzgojno selekcijskoga rada u svinjogojstvu još uvijek se mali broj svinjogojaca odlučuje za ovaj uzgoj, a i oni koji to jesu nemaju značajniju brojnost matičnoga stada.

1.2. BROJ RASPLODNIH SVINJA PO PASMINAMA POD KONTROLOM PROIZVODNOSTI
U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI 2009. - 2012. I PROMJENE

HPA/ farma	uzgoj	nerasti				krmače			
	pasmina, godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2009.	2010.	2011.	2012.
HPA VSŽ	veliki jorkšir	4	1	2	2	66	121	46	69
	šved landras	2	0	0	0	75	51	28	1
	njem. landras	3	2	2	2	80	71	39	44
	durok	1	0	0	1	3	0	1	0
	hypor	0	0	0	0	0	4	0	0
	pietren	3	12	13	13	3	0	1	0
	crna slavonska	37	39	36	36	389	395	382	262
	križanci	0	0	0	-	216	39	9	-
UKUPNO HPA i PROMJENA u VSŽ	50	54 (+4=+8%)	53 (-1=- 2%)	54 (+1=+2%)	825	684 (-141=-17%)	506 (-178=-26%)	376 (-130= -26%)	
VELIKE FARME U VSŽ									
Andrijaševci 1	PIC	-	-	-	-	660	1129	1083	1.128
Andrijaševci 2	PIC	-	-	-	-	1272	1263	1127	1.261
Čeretinci	PIC	-	-	-	-	982	1329	1134	1.119
PIK VK d.d.-BELJE d.d.		-	-	-	-	2914	3721	3344	3.508
VUPIK d.d. PJ Farma Ovčara		-	-	-	-	0	0	1840	1.882
UKUPNO VELIKE FARME PIK VK d.d.-BELJE d.d		-	-	-	-	2914	3721	5.184	5.390
UKUPNO HPA+FARME I PROMJENA u VSŽ		50	54 (+4=+8%)	53 (-1=- 2%)	54 (+1=+2%)	3739	4405 (+666=+18%)	5.690 (+1.285= +30%)	5.766 (+76=1,3%)

Za razliku od statističkih podataka za RH, koji pokazuju pad broja krmača, u VSŽ zahvaljujući uglavnom proizvodnji na velikim farmama, kontinuirano zadnjih nekoliko godina, (iako 2012. samo za 1,3%) bilježimo rast broja krmača, što može biti dobra pretpostavka za planiranje i poticanje budućega razvoja svinjogojske proizvodnje na našoj županiji. Iako iz gornje tablice vidimo da je od pasmina uzgojno valjanih krmača, osim na velikim farmama, na prostoru naše županije i dalje najbrojnija Crna slavonska pasmina svinja koja usprkos svojim vrijednostima nikako ne smije biti najzastupljenija pasmina.

1.3.BROJ RASPLODNIH SVINJA POD KONTROLOM PROIZVODNOSTI – RH PO PASMINAMA ZA 2010.- 2012. I PROMJENE

Uzgoj		nerasti			krmače			prasad do stavljanja u tov	
pasma	/god/ promj	2010. i promjene (10/09)	2011. i promjene (2011/10)	2012. i promjene (2012/11)	2010. i promjene (10/09)	2011. i promjene (2011/10)	2012. i promjene (2012/11)	2010. i promjene (10/09)	2011. i promjena (2011/10)
Veliki jorkšir		47 (-26)	40 (-7)	34 (-6)	1.326 (+3)	983 (-343)	1.126 (+143)	598 (-9.463)	0 (-598)
Šved. Landras		72 (-13)	50 (-22)	26 (-24)	1.331 (-903)	785 (-546)	577 (-208)	1.057 (-5.182)	1.011 (-46)
Njem. Landras		166 (+11)	133 (-33)	107 (-26)	1.194 (-262)	779 (-415)	588 (-191)	0 (-5.654)	-
Durok		13 (+4)	17 (+4)	13 (-4)	28 (0)	11 (-17)	9 (-2)	0 (-72)	-
Pietren		186 (+1)	125 (-61)	104 (-21)	102 (-36)	129 (+27)	53 (-76)	16.945 (+16.540)	0 (-16.945)
Crna slavonska		115 (+41)	109 (-6)	125 (+16)	856 (+214)	896 (+40)	902 (+6)	0 (-1.687)	-
Turopoljska		30 (+12)	30 (0)	30 (0)	127 (-11)	133 (+6)	124 (-9)	0 (-151)	-
Topigs		35 (-1)	43 (+8)	61 (+18)	7.980 (-447)	6.898 (-1.082)	8.306 (+1.408)	24.157 (-4.275)	30.139 (+5.992)
Seghers		15 (+5)	0 (-15)	4 (+4)	116 (+41)	16 (-100)	0 (-16)	-	-
PIC		-	-	-	9.172 (+2.710)	12.602 (+3.430)	12.506 (-96)	54.147 (+17.784)	82.392 (+28.245)
Hypor		18 (+15)	7 (-11)	6 (-1)	21 (-179)	51 (+30)	42 (-9)	0 (-1.399)	-
Križanci		1 (+1)	18 (+17)	13 (-5)	4.420 (-775)	3.303 (-1.117)	2.555 (-748)	22.719 (-38.991)	18.955 (-3.764)
UKUPNO RH Raspl. svinja		698 (+46)	572 (-126)	523 (-49=-9%)	26.673 (+355)	26.596 (-77)	26.663 (+67= +0,3%)	119.623 (-32.550)	132.497 (+12.874)

Gornja tablica prikazuje pasminski sastav krmača i nerastova u nacionalnom uzgoju, a vidljiv je neznatan porast broja krmača za 0,3%, ali i pad broja nerastova za 9%. Najzastupljenije pasmine krmača su veliki jorkšir i crna slavonska svinja, te križanci, ali i hibridi Topigs i PIC.

1.4. BROJ RESPLODNIH KRMAČA U RH PO PASMINAMA (FARME/OPG)
OD 2010. – 2012. I PROMJENE

BROJ KRMAČA U RH									
farma/OPG	na velikim farmama			na OPG			UKUPNO		
godina -----	2010. (promj. 10/09)	2011. (promj. 11/10)	2012. (promj. 12/11)	2010. (promj. 10/09)	2011. (promj. 11/10)	2012. (promj. 12/11)	2010. (promj. 10/09)	2011. (promj. 11/10)	2012. (promj. 12/11)
Pasmina									

Ve01 36.7.ik-10.63i

1.5. BROJ UZGAJIVAČA I PROSJEČAN BROJ MATIČNIH KRMAČA PO UZGAJIVAČU na OPG u VSŽ i RH 2010.-2012. I PROMJENE

BROJ UZGAJIVAČA I PROSJEČAN BROJ KRMAČA PO UZGAJIVAČU															
broj krmača	do 5			od 6 do 9			od 10 do 19			20 i više			UKUPNO		
godina	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
VSŽ i RH	(10/09)	(11/10)	(12/11)	(10/09)	(11/10)	(12/11)	(10/09)	(11/10)	(12/11)	(10/09)	(11/10)	(12/11)	(10/09)	(11/10)	(12/11)
broj uzgajivača krmača u VSŽ	19 (+2)	20 (+1)	15 (-5)	9 (-4)	10 (+1)	8 (-2)	13 (-11)	10 (-3)	8 (-2)	12 (-4)	8 (-4)	7 (-1)	53 (-17)	48 (-5)	38 (-10)
udio u % u VSŽ	36 %	42%	40%	17 %	21%	21%	24,5 %	21%	21%	22,5 %	17%	18%	100 %		
BROJ UZGAJIVAČA KRMAČA U RH															
broj uzgajivača krmača u RH	89 (+13)	100 (+11)	84 (-16)	48 (-7)	34 (-14)	31 (-3)	63 (-16)	39 (-24)	32 (-7)	53 (-16)	38 (-15)	38 (0)	253 (-26)	211 (-42)	185 (-26)
Udio u % u RH	35 %	47%	45%	19 %	16%	17%	25 %	19%	17%	21 %	18%	21%	100 %		

Primjetan je pad broja uzgajivača u svim kategorijama veličina stada krmača i to u VSŽ za 21%, a u RH ukupno za 12%

1.6. BROJ UMATIČENIH NERASTOVA PO PASMINAMA, RH U 2010. - 2012. GODINI I PROMJENE

pasmine/godine	Broj nerastova-velike farme u RH			Broj nerastova – OPG u RH			Broj nerastova - centri za UO u RH			Broj nerastova u RH-UKUPNO		
	2010. (2010/09)	2011. (2011/10)	2012. (2012/11)	2010. (2010/09)	2011. (2011/10)	2012. (2012/11)	2010. (2010/09)	2011. (2011/10)	2012. (2012/11)	2010. (2010/09)	2011. (2011/10)	2012. (2012/11)
Veliki jorkšir	20 (-11)	19 (-1)	11 (-8)	27 (-15)	21 (-6)	23 (+2)	20 (-11)	15 (-5)	14 (-1)	67 (-49)	55 (-12)	48 (-7)
Šved. landras	31 (-8)	23 (-8)	17 (-6)	41 (-5)	27 (-14)	9 (-18)	18 (+1)	12 (-6)	8 (-4)	90 (-12)	62 (-28)	34 (-28)
Njem. landras	6 (-23)	10 (+4)	6 (-4)	160 (+34)	123 (-37)	101 (-22)	40 (-7)	29 (-11)	31 (+2)	206 (+4)	162 (-44)	138 (-24)
Pietren	78 (-11)	30 (-48)	19 (-11)	108 (+12)	95 (-13)	85 (-10)	35 (-7)	23 (-12)	23 (0)	221 (-6)	148 (-73)	127 (-21)
Durok	2 (-1)	7 (+5)	4 (-3)	11 (+5)	10 (-1)	9 (-1)	1 (-3)	1 (0)	1 (0)	14 (+1)	18 (+4)	14 (-4)
Crna slavonska	-	-	-	115 (+41)	109 (-6)	125 (+16)	-	-	-	115 (+41)	109 (-6)	125 (+16)
Turopoljska	-	-	-	30 (+12)	30 (0)	30 (0)	-	-	-	30 (+12)	30 (0)	30 (0)
Križanci i hibridi	69 (+16)	68 (-1)	73 (+5)	-	-	11 (+11)	122 (-3)	93 (-29)	95 (+2)	191 (-13)	161 (-30)	179 (+18)
UKUPNO nerastova u RH	206 (-38)	157 (-49)	130 (-27)	492 (+84)	415 (-77)	393 (-22)	236 (-30)	173 (-63)	172 (-1)	934 (+16)	745 (-189)	695 (-50)

Što se tiče broja umatičenih rasplodnih nerastova, slično kao i u prethodnom razdoblju 2011./2010., kada se broj nerastova smanjio za 189 grla, tako se i u prošlogodišnjem uzgoju 2012. godine, broj nerastova ukupno smanjio za 50 grla i to u svim pasminama osim u pasmini Crne slavonske svinje gdje bilježimo porast broja nerastova za 16 grla, što dovodi do zaključka da i nadalje umjetno osjemenjavanje postaje pravilo na sve većem broju poljoprivrednih gospodarstava, jer se sa daleko manjim brojem vrhunskih nerasta umjetnim osjemenjavanjem postižu bolji rezultati.

1.7. BROJ UVEZENIH UZGOJNO VALJANIH SVINJA U RH OD 2010. - 2012.

PASMINA	NERASTOVI			NAZIMICE			UKUPNO		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Veliki jorkšir	4	13	1	110	35	-	114	48	1
Švedski landras	-	2	0	-	-	-	-	2	0
Njemački landras	7	4	1	-	-	-	7	4	1
D. landras	-	5	0	-	20	-	-	25	0
Pietren	16	16	21	-	-	-	16	16	21
Durok	1	8	0	-	-	-	1	8	0
Topigs	10	20	2	-	39	-	10	59	2
PIC	30	20	47	120	80	-	150	100	47
Segers	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Pen ar lan	10	0	16	250	-	250	260	0	266
Hypor	18	0	4	70	-	274	88	0	278
Batalle	-	-	-	-	-	181	-	-	181
UKUPNO UVEZENIH SVINJA u RH	96	88	96 (+8)	550	174	705 (+531)	646	262	801 (+539)

U gornjoj tablici primjećujemo mali porast uvoza nerastova (+ 8), dok je kod uvoza nazimica zabilježen velik uvoz u pasminama Pen ar lan, Hypora i Batalle tako da je uvoz nazimica ukupno povećan za 705 grla tj. za 88% od ukupno uvezenih 801 grla.

1.8 BROJ NERASTOVA I KRMAČA CRNE SLAVONSKE PASMINE SVINJA 2009. - 2012. I PROMJENA PO ORGANIZACIJAMA U RH

ORGANIZACIJA	NERASTOVI				KRMAČE			
	2009.	2010.	2011.	2012.	2009.	2010.	2011.	2012.
HPA Vinkovci	37	39	36	36	382	395	382	262
HPA Požega	6	15	11	5	39	71	47	39
HPA Donji Miholjac	15	23	29	36	90	163	256	350
HPA Darda	-	-	1	1	3	11	13	8
HPA Velika Gorica	-	-	-	1	-	-	-	3
HPA Slavonski Brod	7	17	15	18	66	76	54	71
HPA Sisak	7	17	14	20	40	69	76	116
HPA Karlovac	1	2	2	3	18	46	46	56
HPA Virovitica	-	-	-	3	-	20	14	37
HPA Varaždin	-	2	0	0	-	4	4	2
HPA Koprivnica	-	-	-	-	-	-	1	0
HPA Križevci	-	-	1	2	-	1	3	6
UKUPNO u RH Crne slavonske pasmine svinja i odnos na prethodnu godinu	74	115 (+41)	109 (- 6)	125 (+16)	642	856 (+214)	896 (+40)	950 (+54)

Za razliku od stanja u 2011. godini kada smo imali pad broja nerastova Crne slavonske pasmine svinja za 6 grla, ali i porast broja krmača za 214 grla, u

prošlog 2012. godini bilježimo porast broja nerastova za 16 grla i porast broja krmača za 54 grla. Kako u prethodnim godinama nije evidentiran broj grla podmladka, nemamo podatke za uspoređivanje broja nazimica i nerastića.

2. ZAKLANE SVINJE NA OPG-ima VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Broj zaklanih svinja u VSŽ na OPG-ima	
godina	broj svinja
2000.	154.068
2001.	143.894
2002.	150.205
2003.	182.494.
2004.	154.952
2005.	124.450
2006.	127.759
2007.	139.417
2008.	105.595
2009.	85.111
2010.	96.169
2011.	89.360
promj.2011./10.	(- 6.809)
2012.	75.562
promj.2012./11.	(- 13.798)

Podatci o broju zaklanih svinja na OPG-ima s prostora naše Županije prikupljeni su iz izvješća o pojavnosti trihineloze, dakle iz izvješća o broju pregledanih uzoraka zaklanih svinja za vlastite potrebe, te možemo ustvrditi da su pouzdani.

Broj zaklanih svinja u 2010. pokazao je lagani rast u odnosu na 2009., a 2011. ponovio se pad.

Valja i ovdje ponoviti, da vremena koja živimo, kada sve veći broj ljudi kupuje svježe meso (i svinjske polovice) u trgovačkim lancima ili izravno od klaonica, neminovno će utjecati na stalno smanjenje broja svinja zaklanih na OPG-u. Na to će utjecati i sve zahtjevnije odredbe o uvjetima i postupcima klanja.

3. POJAVNOST TRIHINELOZE I AKTIVNOSTI NA SUZBIJANJU U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI U 2012. GODINI

Zahvaljujući poduzetim aktivnostima u proteklom razdoblju od strane veterinarske struke, inspeksijske službe i obaveznom pregledu svih zaklanih i odstrijeljenih svinja, te neškodljivom uklanjanju konfiskata zaraženih životinja koje već niz godina organizira i sufinancira Vukovarsko-srijemska županija i Ministarstvo poljoprivrede ova bolest u značajnom je padu.

U 2012. godini je pregledano 75.562 uzorka kod fizičkih osoba i 9.445 uzoraka u klaonicama, tj. ukupno 86.007 uzoraka svinja zaklanih na području Vukovarsko-srijemske županije. Od toga broja bilo je pozitivno 9 uzoraka na 6 lokacija. Tako je postotak invadiranih u odnosu na pregledane iznosio je 0,0119 %. Ukupni troškovi uklanjanja konfiskata zaraženih životinja koje je odradila Veterinarska stanica Vukovar iznosili su 11.250,00 kuna. Tijekom 2012. godine nije bilo zaraze ljudi trihinelom na području Vukovarsko-srijemske županije.

Tijekom 2012. godine nije bilo aktivnosti otkupa svih živih svinja iz dvorišta u kojima je utvrđena barem jedna trihinelozna svinja jer su vlasnici u dogovoru sa veterinarskom inspeksijskom službom sami proveli potrebne radnje.

Kada usporedimo rezultate suzbijanja trihineloze unatrag niza godina možemo zaključiti da se broj zaraženih svinja (zaklanih i pregledanih uzoraka na posjedu fizičkih osoba) stalno smanjivao. I pored povećanja od 2 zaražena uzorka u 2012. moramo biti zadovoljni jer broj zaraženih svinja je još uvijek malen u odnosu na protekle godine a i oboljelih ljudi od ove bolesti nije bilo tijekom 2012. godine.

Aktivnosti provođenja deratizacije na području Vukovarsko-srijemske županije su znatno utjecale na drastičan pad pojavnosti ove opake bolesti. Županija je i tijekom 2012. godine sufinancirala aktivnosti provođenja deratizacije u iznosu 35.037,25 kuna.

3.1. TROŠKOVI SUZBIJANJA TRIHINELOZE (PLAĆENI IZ PRORAČUNA VSŽ)

godina	troškovi sakupljanja i odvoz	troškovi interventnog otkupa iz trihineloznih dvorišta	ukupni troškovi
2001.	144.420,02	-	144.420,02
2002.	197.850,00	-	197.850,00
2003.	177.757,62	-	177.757,62
2004.	179.847,00	-	179.847,00
2005.	179.627,58	-	179.627,58
2006.	41.273,14	-	41.273,14
2007.	181.170,00	-	181.170,00
2008.	99.561,03	40.942,94	140.503,97
2009.	83.990,00	26.395,26	110.385,26
2010.	38.130,00	-	38.130,00
2011.	8.610,00	-	8.610,00
2012.	11.250,00	-	11.250,00
UKUPNO	1.343.486,39	67.338,20	1.410.824,59

IZVOR: upravni odjel za financije Vukovarsko-srijemske županije

3.2. POJAVNOST TRIHINELOZE SVINJA U VSŽ, RAZDOBLJE 2000. – 2012. I POJAVNOST TRIHINELOZNIH SVINJA PO NASELJIMA VSŽ 2008. – 2012.

godina	broj pregledanih uzoraka	broj pozitivnih uzoraka	postotak invadiranih svinja	oboljele osobe, broj i naselja	
				broj	naselje
2000.	154.068	1.751	1,14	11	Bapska
2001.	143.894	531	0,37	7	Komletinci, Strošinci, Tovarnik
2002.	150.305	340	0,23	11	Vinkovci, Borovo Naselje
2003.	182.494	314	0,17	9	Bršadin, Marinci, Novi Jankovci
2004.	154.952	217	0,14	18	Županja, Soljani, Vera
2005.	124.450	95	0,08	0	-
2006.	127.759	64	0,05	0	-
2007.	139.417	74	0,05	16	Štitar
2008.	105.595	47	0,045	0	-
2009.	85.111	30	0,035	13	Vinkovci (Semeljci, OBŽ)
2010.	96.169	21	0,022	4	Gunja (izvor zaraze BiH)
2011.	89.360	7	0,0078	0	-
2012.	75.562	9	0,0119	0	-
2012/11	-13.798	+2		0	-

red. broj	naselje	2008.		2009.		2010.		2011.		2012.	
		zaražene svinje		zaražene svinje		zaražene svinje		zaražene svinje		zaražene svinje	
		broj	težina kg	broj	težina kg	broj	težina kg	broj	težina kg	broj	težina kg
1.	Bobota	12	2.435	5	1.083	3	640	2	240	-	-
2.	Otok	2	270	4	1.100	1	210	0	0	2	300
3.	Vinkovci	3	380	3	726	0	0	0	0	-	-
4.	Komletinci	0	0	6	1.500	0	0	0	0	-	-
5.	Bršadin	2	520	0	0	4	526	1	180	1	300
6.	Štitar	3	560	0	0	2	530	1	250	-	-
7.	Prkovci	3	976	1	280	0	0	0	0	-	-
8.	Gradište	0	0	3	240	0	0	0	0	1	30
9.	Ilok	3	0	0	0	0	0	0	0	-	-
10.	Vukovar	2	280	0	0	1	120	0	0	-	-
11.	Ludvinci	0	0	2	312	1	300	0	0	1	300
12.	Županja	1	300	0	0	2	360	0	0	-	-
13.	Bošnjaci	1	120	0	0	1	280	1	364	-	-
14.	Tovarnik	0	0	0	0	2	320	0	0	-	-
15.	Pačetin	0	0	2	345	0	0	0	0	-	-
16.	Ostrovo	1	250	1	320	0	0	0	0	2	530
17.	Antinska Mlaka	2	210	0	0	0	0	0	0	-	-
18.	Marinci	2	400	0	0	0	0	0	0	-	-
19.	Andrijaševci	2	420	0	0	0	0	0	0	-	-
20.	Opatovac	1	300	0	0	1	100	0	0	-	-
21.	Ivankovo	0	0	1	120	0	0	0	0	3	410
22.	Markušica	1	280	0	0	0	0	0	0	-	-
23.	Trpinja	1	0	0	0	0	0	0	0	-	-
24.	Borovo	0	0	1	250	0	0	0	0	-	-
25.	Babina Greda	1	280	0	0	0	0	0	0	-	-
26.	Lovas	1	146	0	0	0	0	0	0	-	-
27.	Bapska	0	0	1	120	0	0	0	0	-	-
28.	Šarengrad	1	300	0	0	0	0	0	0	-	-
29.	Slakovci	0	0	0	0	1	180	0	0	-	-
30.	Lipovac	1	300	0	0	0	0	1 divlja	30	-	-
31.	Čelije	1	150	0	0	0	0	0	0	-	-
32.	Đurići	0	0	0	0	1	245	0	0	-	-
33.	Mohovo	0	0	0	0	1	150	0	0	-	-
34.	Berak	0	0	0	0	0	0	1 divlja	100	-	-
	UKUPNO:	47	9.757	30	6.496	21	3.961	7	1.164	9	1.570

Gore navedeni podatci odnose se na pregledana grla kod klanja na OPG i ubijene dvije divlje svinje

OVČARSTVO

1. PROVEDBA UZGOJNOGA PROGRAMA

Od oko 630.000 rasplodnih ovaca koliko ih se uzgaja u Republici Hrvatskoj, uzgojno selekcijski rad se provodi na 44.917 grla što je samo 7 % ukupne populacije ovaca. Selekcijski rad provodio se kod 481 uzgajivača kod 16 pasmina ovaca. Kontrola proizvodnih osobina u stadima uzgojno valjanih ovaca provodila se kroz praćenje reproduktivnih osobina, kontrolu mliječnosti u svim stadima mliječnih i kombiniranih pasmina ovaca, te kroz provedbu performans testa u field uvjetima odabrane muške janjadi.

Kako bi se predstavili rezultati uzgojnoga rada, Odjel za razvoj ovčarstva, kozarstva i uzgoj malih životinja u suradnji s područnim uredima i udrugama uzgajivača ovaca organizirao je stočarske izložbe i smotre, kao i republičko natjecanje u striži ovaca. Kao središnje događanje ipak je Savjetovanje uzgajivača ovaca i koza u RH koje se održava svake godine u drugoj polovici listopada, a prošle godine održano je 18.-19. Listopada u Trogiru, 14. po redu, kao i 13. Izložba hrvatskih ovčjih i kozjih sireva.

Tijekom 2012. godine nastavljen je prema „Programu uzgoja ovaca u Republici Hrvatskoj“, uzgojni program za udruge, članice Hrvatskoga saveza uzgajivača ovaca i koza i u tijeku je njihova registracija kao uzgojnih udruženja.

Glede usmjeravanja ovčarske proizvodnje nužno je uspostaviti ekonomsko isplative veličine stada, na kojima će obiteljska poljoprivredna gospodarstva ostvarivati svoje prihode, te genetski unaprijediti postojeću genetiku s plemenitim pasminama.

2. BROJ UZGOJNO VALJANIH OVACA OD 2005. DO 2012. U VSŽ I RH

	Broj uzgojno valjanih ovaca kroz godine							
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. promjene (2011-10) =+7,3 %)	2012. promjene (2012-11) = - 30 %)
VSŽ	3.696	3.908	4.321	4.682	3.220	2.337	2.507 (+170 =+7,3 %)	1.751 (-756 = - 30 %)
Ukupno RH	30.807	31.409	34.014	43.190	48.500	47.726	46.531 (-1.195 =-2,5%)	44.917 (-1.614 = - 3 %)

Tablica pokazuje kretanje broja uzgojno valjanih ovaca u razdoblju 2005. do 2012. godine, gdje primjećujemo da je prošle 2012. zabilježen značajan pad od 30 % u odnosu na broj uzgojno valjanih grla u 2011. godini.

Podsjetimo se prethodnih izvješća u kojima smo imali situaciju da se na prostoru naše županije nakon rasta broja uzgojno valjanih grla ovaca do 2008. godine, već 2009. evidentira pad od 31 %, koji se nastavlja i u 2010. kada imamo pad još od 27 %, što je bilo zabrinjavajuće uzevši u obzir trogodišnje razdoblje 2008. - 2010. godina i ukupan pad broja uzgojno valjanih ovaca na prostoru VSŽ od 50 %. U 2011. godini zaustavljen je trend pada i ponovno dolazi do povećanja broja uzgojno valjanih ovaca u VSŽ za 170 grla, odnosno za 7,3 %.

Kao jedan od razloga ovog smanjenja treba uzeti u obzir i sveopću krizu i smanjenja kupovne moći pojedinaca te opredjeljenja za jeftiniju vrstu mesa ili promjenu načina ishrane.

Slična situacija je u na prostoru RH gdje je do 2009 godine primjetan rast broja uzgojno valjanih grla, 2010. i 2011. imamo zabilježen pad za 2,5%, kao i u 2012., pad od 3%.

Iako u županiji uzgajamo samo 3 % ovaca u odnosu na nacionalnu razinu, a u udjelu uzgojno valjanih ovaca u odnosu na RH taj postotak iznosi i 3 puta više ili točnije 11 %, možemo ustvrditi da su ipak naši ovčari u smislu uzgojno selekcijskih mjera u odnosu na ukupnu populaciju uzgajivača odgovorniji.

3. ODNOS BROJA UZGOJNO VALJANIH GRILA IZMEĐU IZVORNIH I INOZEMNIH PASMINA U RH

	Broj uzgojno valjanih grla u % kroz godine							
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010	2011 promjene (2011/10)	2012 promjene (2012/11)
izvorne pasmine %	43,69	53,96	53,99	55,58	54,99	57,2	60,5 (+3,3)	68,6 (+8,1)
inozemne pasmine %	56,31	46,04	46,01	44,72	45,01	42,8	39,5 (-3,3)	31,4 (-8,1)

Pretpostavlja se da u RH od sveukupno uzgajane populacije ovaca oko 80% grla pripada nekoj od izvornih pasmina, dok preostali dio čine čistokrvna grla inozemnih pasmina hrvatskoga uzgoja i križana grla.

Do prošle godine primjetan je trend stalnoga rasta udjela izvornih pasmina u odnosu na inozemne pasmine u ukupnom broju ovaca u RH. Znak je to da je dobro prihvaćena politika poticaja kojom izvorne pasmine ostvaruju znatno veći poticaj po grlu, a i trendovi u afirmiranju seoskoga prostora i svih njegovih posebnosti daju doprinos sve većem udjelu izvornih pasmina u ukupnom ovčarstvu RH.

U kontinentalnom dijelu RH prevladavaju ovce inozemnih pasmina, a među njima je najzastupljenija njemačka merino ovca (Winterberg), ali i izvorna i zaštićena pasmina ovaca Cigaja, dok u priobalnim županijama u pasminskom sastavu dominiraju različite izvorne pasmine ovaca (dalmatinska pramenka, creska ovca, krčka ovca, paška ovca, lička pramenka,...).

4. BROJ UZGAJIVAČA CIGAJE U RH I ODNOS PREMA UKUPNOM BROJU UZGAJIVAČA UZGOJNO VALJANIH OVACA OD 2005.-2012.

	Broj uzgajivača Cigaje u RH kroz godine							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011. (Promj.2011/10)	2012. (promj.2012/11)
broj uzg. Cigaje u RH	18	14	15	15	19	17	22 (+5)	16 (-6)
uzg. svih pasmina u RH	309	310	349	470	560	566	524 (-42)	481 (-43)

5. BROJ GRLA IZVORNE PASMINE CIGAJA U VSŽ I RH

Pasmina CIGAJA	ovce	šilježice	ovnovi	ukupno
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA				
2008. u VSŽ	1.440	782	36	2.258
2009. u VSŽ	988	180	15	1.183
2010. u VSŽ	589	74	11	674
2011. u VSŽ (Promjena 2011./2010.)	586 (-3)	182 (+108)	8 (-3)	776 (+102 = +15 %)
2012. u VSŽ (Promjena 2012./2011.)	610 (+24)	186 (+4)	13 (+5)	809 (+ 33 = + 4 %)
REPUBLIKA HRVATSKA				
RH 2008.	1.937	856	56	2.849
RH 2009.	1.430	325	30	1.785
RH 2010.	1.041	179	25	1.245
RH 2011. (Promjena 2011./2010.)	1.135 (+94)	255 (+76)	26 (+1)	1.416 (+117 = +14 %)
RH 2012. (Promjena 2012./2011.)	1.018 (-117)	328 (+73)	30 (+4)	1.376 (- 40 = - 3 %)

U 2011. godini zaustavljen je drastičan trend pada broja ovaca ove pasmine, tj. imali smo ukupno povećanje za 15 %, a u 2012. godini imamo evidentirano malo povećanje broja Cigaje u našoj županiji (za 33 grla), dok je u Hrvatskoj taj broj ipak manji i to za 40 grla.

PONOVIMO: Na prostoru VSŽ, pa tako i u cijeloj RH, do 2010. godine evidentiran je velik pad broja grla izvorne pasmine Cigaja, a kada promatramo trogodišnje razdoblje od 2008. - 2010. evidentan je još negativniji trend promjene, tj. u RH pad za čak 56 %, a u VSŽ zabrinjavajući pad broja grla Cigaje za čak 70%.

2009. – 2008. u RH manje za 1.064 grla ili za 37 %, a u VSŽ manje za 1.075 grla ili 48 %.

2010. – 2009. u RH manje za 540 grla ili za 30%, a u VSŽ manje za 509 grla ili 43 % što je bio alarmantan pad broja grla ove zaštićene izvorne pasmine ovaca.

Cigaja kao izvorna i zaštićena pasmina ovaca u našoj županiji je najbrojnija po uzgoju umatičenih grla u odnosu na druge županije, pa se pad uzgoja u našoj županiji izravno odražava na ukupan broj grla ove pasmine na prostoru cijele RH. Treba težiti ne samo njenom očuvanju, nego i unapređenju uzgoja i pronalasku i očuvanju sve zahtjevnijega tržišta za kvalitetnim stočarskim proizvodima. Značaj Cigaje kao izvorne i zaštićene pasmine je tim veći s obzirom da je zauzimala treće, a sada nažalost tek četvrto mjesto po brojnosti u RH, te da su njenom uzgoju bitne prednosti raspoložive površine i dostatnost hrane. Kako poljoprivreda sve češće dobiva ulogu očuvanja bioraznolikosti i okoliša, te seoskoga prostora u ukupnosti, za očekivati je porast interesa i uzgajivača izvornih i zaštićenih pasmina i nacionalnoga zakonodavstva.

6. PASMINSKI SASTAV UZGOJNO VALJANIH OVACA U VSŽ

Pasmina	VSŽ/godina	broj ovaca	broj šilježica	broj ovnova	UKUPNO GRILA
CIGAJA -izvorna i zaštićena pasmina ovaca	2008.	1.440	782	36	2.258
	2009.	988	180	15	1.183
	2010.	589	74	11	674
	2011.	586	182	8	776
	(promjena 2011/10)	(-3)	(+108)	(-3)	(+102 = +15 %)
	2012.	610	186	13	809
(promjene 2012/11)	(+24)	(+4)	(+5)	(+33 = +4,3%)	
MERINOLANDSCHAFT	2008.	1.233	507	28	1.768
	2009.	1.193	345	12	1.550
	2010.	971	118	15	1.104
	2011.	875	293	11	1.179
	(promjena 2011/10)	(-96)	(-175)	(-4)	(+75 = +7 %)
	2012.	459	142	6	607
(promjene 2012/11)	(-416)	(-151)	(-5)	(-572 = 48,5%)	
SUFFOLK	2008.	140	58	2	200
	2009.	156	36	2	194
	2010.	144	25	4	173
	2011.	118	51	2	171
	(promjena 2011/10)	(-26)	(+26)	(-2)	(-2 = -1%)
	2012.	81	35	2	118
(promjene 2012/11)	(-37)	(-16)	(0)	(-53 = -31%)	
ROMANOVSKA	2008.	57	16	3	76
	2009.	88	38	4	130
	2010.	171	42	5	218
	2011.	51	24	1	76
	(promjena 2011/10)	(-120)	(-18)	(-4)	(-142 = -65 %)
	2012.	43	25	1	69
(promjene 2012/11)	(-8)	(+1)	(0)	(-7 = 9%)	
SOLČAVSKO- JEZERSKA	2008.	268	86	4	358
	2009.	116	41	6	163
	2010.	129	35	4	168
	2011.	206	95	4	305
	(promjena 2011/10)	(+77)	(+60)	(0)	(+137 = +82 %)
	2012.	104	40	4	148
(promjene 2012/11)	(-102)	(-55)	(0)	(-157 = -51,5%)	
UKUPNO VSŽ Sve pasmine uzgojno valjanih ovaca	2008.	3.154	1.454	74	4.682
	2009.	2.541	640	39	3.220
	2010.	2.004	294	39	2.337
	2011.	1.836	645	26	2.507
	(promjena 2011/10)	(-168 = -8%)	(+351 = -119%)	(-13 = -33%)	(+170 = +7%)
	2012.	1.297	428	26	1.751
(promjene 2012/11)	(-539 = -29%)	(-217 = -34%)	(0)	(-756 = -30%)	

U 2012. godini ako promatramo pasminu Cigaja, vidimo da je evidentiran mali porast broja grla, kao i u 2011., no ne možemo zanemariti činjenicu da je broj grla u ovoj populaciji ovaca prepolovljen u 2010. godini.

Za razliku od stanja broja ovaca u 2011. godini, kada je na prostoru naše županije evidentiran mali porast broja uzgojno valjanih ovaca, ne možemo zanemariti činjenicu, kada promatramo situaciju od 2008. godine, da se broj ovaca ukupno smanjio za 63%, što je zabrinjavajuća situacija u ovčarskoj proizvodnji naše županije.

**7. PASMINSKI SASTAV UZGOJNO VALJANIH OVACA U REPUBLICI HRVATSKOJ
(UZIMAJUĆI U OBZIR SAMO PASMINE UZGOJNO VALJANIH OVACA ZASTUPLJENE
U NAŠOJ ŽUPANIJI)**

Pasmina/ RH	godina	broj ovaca	broj šilježica	broj ovnova	UKUPNO GRILA
CIGAJA - RH -izvorna i zaštićena pasmina ovaca	2008.	1.937	856	56	2.849
	2009.	1.430	325	30	1.785
	2010.	1.041	179	25	1.245
	2011.	1.135	255	26	1.416
	(promj. 2011-10)	(+94)	(+76)	(+1)	(+171=+14%)
	2012.	1.018	328	30	1.376
(promj. 2012-11)	(-117)	(+73)	(+4)	(-40=-3%)	
MERINOLAN DSCHAFT	2008.	4.846	1.674	144	6.664
	2009.	4.518	1.314	127	5.959
	2010.	4.419	1.207	142	5.768
	2011.	3.367	1.089	94	4.550
	(promj. 2011-10)	(-1052)	(-118)	(-48)	(-1.218 =-21%)
	2012.	2.619	724	75	3.418
(promj. 2012-11)	(-748)	(-365)	(-19)	(-1.132=-25%)	
SUFFOLK	2008.	254	121	11	386
	2009.	156	36	2	194
	2010.	311	66	16	393
	2011.	337	106	20	463
	(promj. 2011-10)	(+26)	(+40)	(+6)	(+70=+18%)
	2012.	188	60	18	266
(promj. 2012-11)	(-149)	(-46)	(-2)	(-197=-43%)	
ROMANOVSKA	2008.	1.718	646	58	2.422
	2009.	3.076	1.250	69	4.395
	2010.	2.663	954	88	3.705
	2011.	3.007	548	74	3.629
	(promj. 2011-10)	(+344)	(-406)	(-14)	(-76=-2%)
	2012.	2.809	597	75	3.481
(promj. 2012-11)	(-198)	(+49)	(+1)	(-148=-4%)	
SOLČAVSKO -JEZERSKA	2008.	2.492	984	99	3.575
	2009.	3.130	1.216	107	4.453
	2010.	3.054	736	98	3.954
	2011.	2.812	397	79	3.288
	(promj. 2011-10)	(-242)	(-339)	(-19)	(-666=-17%)
	2012.	2.151	407	69	2.627
(promj. 2012-11)	(-661)	(+10)	(-10)	(-661=-20%)	
UKUPNO RH Sve pasmine uzgojno valjanih ovaca	2008.	33.097	8.822	1.271	43.190
	2009.	38.344	8.859	1.297	48.500
	2010.	37.677	8.624	1.359	47.726
	2011.	38.205	7.008	1.318	46.531
	(promj. 2011-10)	(+528=1,4%)	(-1616=-19%)	(-41=-3 %)	(-1195=-3%)
	2012.	36.814	6.758	1.345	44.917
(promj. 2012-11)	(-1391=- 4%)	(-250=-4%)	(+27=+2%)	(-1.614=-4%)	

Iz gornje tablice vidljivo je da je u RH već treću godinu zaredom evidentirano smanjenje ukupnoga broja uzgojno valjanih ovaca, a prošle 2012. godine ono iznosi ukupno -1.614 grla, odnosno to je 4 % u odnosu na 2011.godinu, a smanjenje se odnosi na sve navedene pasmine ovaca.

**8. USPOREDBA UKUPNOGA BROJA UZGOJNO VALJANIH OVACA
U VSŽ U ODNOSU NA UZGOJ ISTIH U RH**

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA					
sve pasmine	godina	broj ovaca	broj šilježica	broj ovnova	ukupno grla
UKUPNO -VSŽ Sve pasmine uzgojno valjanih ovaca u VSŽ	2008.	3.154	1.454	74	4.682
	2009.	2.541	640	39	3.220
	2010.	2.004	294	39	2.337
	2011. (Promjena 2011/10)	1.836 (-168=-8%)	645 (+351=-119 %)	26 (-13=-33%)	2.507 (+170=+7%)
	2012. (promjene 2012/11)	1.297 (-539=-29%)	428 (-217=-34%)	26 (0)	1.751 (-756=-30%)
REPUBLIKA HRVATSKA					
UKUPNO - RH Sve pasmine uzgojno valjanih ovaca u RH	2008.	33.097	8.822	1.271	43.190
	2009.	38.344	8.859	1.297	48.500
	2010.	37.677	8.624	1.359	47.726
	2011. (Promjene 2011-10)	38.205 (+528=1,4%)	7.008 (-1.616=-19 %)	1.318 (-41=-3 %)	46.531 (-1195=-3%)
	2012. (Promjene 2012-11)	36.814 (-1391=- 4%)	6.758 (-250=-4%)	1.345 (+27=+2%)	44.917 (-1.614=-4%)

Nakon dvogodišnjega pada broja uzgojno valjanih ovaca na prostoru naše županije u 2011. evidentirano je povećanje za 7 %, no prošle 2012. godine ponovno imamo drastično smanjenje broja uzgojno valjanih ovaca za čak 30%. Na prostoru RH ponovno je evidentiran blagi pad od 4 % uzgojno valjanih ovaca.

**9. BROJ UZGOJNO VALJANIH GRILA HRVATSKIH IZVORNIH PASMINA
OVACA U RH**

godina / /pasmina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. (promj. 2011/10)	2012. (promj. 2012/11)
Rapska ovca	719	796	751	1.181	1.106	717	536 (-181)	521 (-15)
Dalmatinska pramenka	139	2.836	3.615	8.135	9.569	9.304	9.315 (+11)	11.462 (+2.147)
Lička pramenka	4.705	4.982	5.114	5.651	6.195	7.208	7.744 (+536)	8.496 (+752)
Dubrovačka ruda	285	307	396	491	584	661	712 (+51)	702 (-10)
Istarska ovca	2.261	2.261	2.068	2.261	2.142	2.175	2.314 (+139)	2.515 (+201)
Cigaja	3.092	2.562	3.001	2.849	1.785	1.245	1.416 (+171)	1.376 (-40)
Creska ovca	559	747	868	896	969	1.064	912 (-152)	969 (+57)
Krčka ovca	-	-	81	152	68	95	159 (+64)	141 (-18)
Paška ovca	1.695	2.443	2.474	2.390	4.253	4.106	5.041 (+935)	4.630 (-411)
UKUPNO	13.455	16.934	18.368	24.006	26.671	26.575	28.149 (+1574)	30.812 (+2.663)

U gornjoj tablici prikazano je kretanje broja uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca, gdje je prošle 2012. godine, evidentno povećanje broja uzgojno valjanih grla izvornih pasmina ovaca za 9,5%.

Ponovno je evidentiran pad broja grla Rapske ovce, gdje kontinuirano bilježimo pad broja još od 2008. godine, a samo u 2010 imali smo smanjenje za 35 % u odnosu na 2009., dok je u 2011. evidentiran pad broja za još 25 %, a

prošle 2012. godine pad još za 15 grla, što je u zadnje tri godine ukupno smanjenje broja ovaca ove pasmine za 585 grla ili smanjenje za 53 % u zadnje tri godine. Procijenjena veličina populacije je oko 6.500 grla, a tijekom 2012.-godine kontrolirano je 521 grlo u 18 stada.

Broj ovaca Dalmatinske pramenke i u 2012. godini bilježi porast kao u prethodne dvije godine, ukupno za 23% i najzastupljenija je hrvatska izvorna pasmina ovaca sa zastupljenošću u ukupnom broju sa 37%. Procjena sveukupne populacije je 280.000 grla.

Broj ovaca Ličke pramenke kontinuirano se povećava još od 2005. godine, a 2012. godine zabilježen je porast broja ovaca za 10%, odnosno u protekle tri godine ukupno povećanje je za 37% i druga je po zastupljenosti u ukupnom broju ovaca hrvatskih izvornih pasmina sa 27,5 %. Procjena ukupne populacije je da se u području Like i Gorskog kotara uzgaja oko 30.000 grla ličke pramenke.

Broj ovaca Dubrovačke rude bilježio je rast još od 2005. godine sve do lani, no u 2012. godine bilježimo mali pad broja za 10 grla, no ona je i dalje naša najugroženija pasmina, a problem i dalje predstavlja činjenica da mali broj grla uzgaja relativno velik broj uzgajivača (34 uzgajivača, prosječno ima 21 grlo).

Broj grla Istarske ovce godinama se zadržava na približno 2.000 grla, no u 2012. godini imamo povećanje od 9%, a u protekle tri godine ukupno povećanje je za 17,4% i četvrta je po zastupljenosti u ukupnom broju ovaca hrvatskih izvornih pasmina sa 8 %. U cjelokupnoj populaciji provodi se kontrola reproduktivnih osobina i kontrola mliječnosti.

Iz tablice se daje iščitati da je posebno ugrožena pasmina Cigaja što je već prethodno objašnjeno. Populacija broji ukupno oko 3.000 grla.

Broj Creskih ovaca bilježio je povećanje od 2005. Sve do 2010. kada je zabilježen pad od 14%, no prošle 2012. godine imamo ponovno porast za 6% i zadržavanje broja Creske ovce na blizu 1000 grla, no ukupna populacija ovaca procjenjuje se na 15.000 čistokrvnih creskih ovaca.

Iako smo u prošlim godinama zaredom bilježili porast uzgoja Krčke ovce i to 40 % u 2010. i povećanje od 67 % u 2011. što je ukupno povećanje za 134 % u ove dvije godine, no prošle 2012. godine bilježimo pad broja ovaca za 18 grla. U 2012. godini kod dva uzgajatelja imamo upisano 141 uzgojno valjano grlo, no i dalje je potrebno upisivati nova grla krčke ovce u Upisnik uzgojno valjanih izvornih pasmina ovaca kako bi se što kvalitetnije provodio uzgojni program.

Iako se broj upisanih grla Paške ovce i više nego udvostručio u prethodne tri godine, prošle 2012. godine bilježimo pad broja ovaca za 8%, Paška ovca treća je po zastupljenosti u ukupnom broju ovaca hrvatskih izvornih pasmina ovaca sa 15%. Veličina sveukupne populacije je oko 30.000 grla, a u proizvodnji mlijeka je oko 24.000 rasplodnih ovaca.

K O Z A R S T V O

1. PROVEDBA UZGOJNOGA PROGRAMA

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 65.000 rasplodnih koza, ali je preko upisnika obuhvaćeno 52.093 grla kod 2.594 uzgajivača (upisana su stada sa najmanje 10 koza), a uzgojno selekcijski rad provodi se u populaciji od 8.196 uzgojno valjanih koza kod 129 uzgajatelja i 6 pasmina.

Na prostoru naše županije do 2010 godine imali smo evidentirane uzgojno valjane koze u dvije pasmine, no u 2011 nismo evidentirali niti jednu kozu u pasmini Francuska alpina, a u prošloj 2012. godini nemamo upisanu niti jednu kozu u pasmini Burskih koza, što znači da u VSŽ nemamo upisanih uzgojno valjanih koza niti u jednoj pasmini, što nije dobar pokazatelj.

U našoj županiji isto tako bilježimo u 2011. godini povećanje broja uzgajivača za čak 200 % i povećanja broja koza za 29 %, što je dobar pokazatelj. Vjerujemo da je povećanje broja uzgajivača koza pokazatelj odgovornijega podnošenja zahtjeva za poticaje, dok za 2011. godinu nemamo ove podatke.

4. BROJ UZGOJNO VALJANIH KOZA od 2004.- 2012. u VSŽ I RH

	godina								
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. (prom.11/10)	2012. (prom.12/11)
VSŽ	422	419	96	54	61	48	30	21 (-9 =-30%)	0 (-21=-100%)
RH	13.332	13.076	10.975	10.575	11.828	11.731	11.286	9.560 (-1726=15%)	8.196 (-1364=-14%)

Uzgojno selekcijskim radom u RH obuhvaćeno je 8.196 uzgojno valjanih koza, kod 129 uzgajivača i 6 pasmina.

U 2012. nastavlja se, kroz provođenje „Programa gojidbenog stvaranja koza u Republici Hrvatskoj“, projekt uvođenja procjene uzgojne vrijednosti (BLUP metodom) za svojstva mliječnosti u kozarstvu RH koje je započeto 2008.

U našoj županiji, ali i u RH, kontinuirano već četiri godine zaredom evidentirano je smanjenje broja uzgojno valjanih koza, (glavni uzrok je što zbog male količine kozjega mlijeka nema organiziranoga otkupa, ali niti obiteljskih mini-sirana).

3. BROJ UZGAJIVAČA UZGOJNO VALJANIH KOZA DO 2004. - 2012. u VSŽ I RH

	godina								
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. (prom.11/10)	2012. (prom.12/11)
VSŽ	9	8	2	1	2	2	2	1 (-1=-50%)	0 (-1=-100%)
RH	279	258	204	185	190	198	196	154 (-42=-21%)	129 (-25=-16%)

U Vukovarsko-srijemskoj županiji od 30-ak uzgajivača nemamo uzgajivača koji se bavi uzgojno selekcijskim radom u kozarstvu, ali i u RH zadnjih godina imamo isto tako pad broja uzgajatelja (u 2011. za 21%, a u 2012. za 16 %, odnosno ukupno za dvije godine imamo smanjenje od 34%).

No, ipak valja napomenuti da nikako nije zadovoljavajuće da manje od 15 % od ukupnoga broja kozara u RH, provodi sustavne uzgojne mjere, te ovome tek treba utvrditi uzroke i raditi na njihovom otklanjanju.

4. PASMINSKI SASTAV I BROJ UZGOJNO VALJANIH KOZA u VSŽ i RH 09./12.

Pasmina	VSŽ/RH	broj koza	broj jarica	broj jarčeva	ukupno
Francuska alpina	VSŽ 2009.	11	3	1	15
	VSŽ 2010.	7	3	1	11
	2011. (promj.2011/10)	0 (-7)	0 (-3)	0 (-1)	0 (-11)
	2012.(promj.2012/11)	0	0	0	0
	RH 2009.	6.952	1.911	253	9.116
	RH 2010..	6.875	1.758	260	8.893
	2011.(promj.2011/10)	5.821 (-1.054)	1.536 (-222)	233 (-27)	7.590 (-1303=-15%)
	2012.(promj. 2012/11)	5.002 (-819)	1.183 (-353)	172 (-61)	6.377 (-1.213=-16%)
Burska koza	VSŽ 2009.	20	11	2	33
	VSŽ 2010..	14	5	1	20
	2011. (promj.2011/10)	14 (0)	6 (1)	1 (0)	21 (+1=+5%)
	2012.(promj.2012/11)	0	0	0	0
	RH 2009.	311	141	25	477
	RH 2010..	301	86	24	411
	2011. (promj.2011/10)	322 (21)	90 (4)	18 (-6)	430 (19=+5%)
	2012.(promj. 2012/11)	133 (-189)	35 (-55)	11 (-7)	179 (-251=-58%)
Ostale pasmine uzgojno valjanih koza u RH koje u prethodnim godinama nisu niti bile zastupljene u VSŽ su:					
SANSKA KOZA RH - sveukupno grla koza u 2009.		776	269	42	1.087
2010.		875	252	38	1.165
2011. (promj. 2011/10)		610 (-265)	163 (-89)	26 (-12)	799 (-366=-31 %)
2012. (promj. 2012/11)		573 (-37)	156 (-7)	26 (0)	755 (-44)
NJEMACKA ŠARENA PLEMENITA RH - sveukupno grla koza u 2009.		227	38	16	281
2010.		188	36	13	237
2011. (promj. 2011/10)		110 (-78)	30 (-6)	5 (-8)	145 (-92= -39%)
2012. (promj. 2012/11)		102 (-8)	23 (-7)	4 (-1)	129 (--16)
HRVATSKA ŠARENA KOZA RH - sveukupno grla koza u 2009.		590	79	26	695
u RH 2010.		416	71	23	510
2011. (promj. 2011/10)		394 (-22)	97 (+26)	30 (+7)	521 (+11= +2 %)
2012. (promj. 2012/11)		554 (+160)	95 (-2)	31 (+1)	680 (+159=+31%)
HRVATSKA BIJELA KOZA RH - sveukupno grla koza u 2009.		62	11	2	75
2010.		57	10	3	70
2011. (promj. 2011/10)		58 (+1)	13 (+3)	4 (+1)	75 (+5= +7%)
2012. (promj. 2012/11)		63 (+5)	9 (-4)	4 (0)	76 (+1=1,3%)
S V E U K U P N O SVE UZGOJNO VALJANE KOZE U RH					
Sveukupno u RH 2009. svih uzgojno valjanih koza		8.918	2.449	364	11.731
Sveukupno u RH 2010. svih uzgojno valjanih koza		8.712	2.213	361	11.286
Sveukupno u RH 2011. svih uzgojno valjanih koza (promjene u RH 2011/2010.)		7.315 -1.397	1.929 - 284	316 - 45	9.560 - 1.726
Sveukupno u RH 2012. svih uzgojno valjanih koza (promj. 2012/11)		6.447 (-868)	1.501 (-428)	248 (-68)	8.196 (-1.364=-14%)

Dakle, u VSŽ nažalost više nema evidentirano niti jedno uzgojno valjano grlo koza. Kada promatramo pasminski sastav koza u RH, i dalje je u ukupnoj

populaciji koza u RH, najveći postotak udjela koza pasmine francuska alpina (78 % od ukupne populacije koza u RH), zatim slijedi Sanska sa 9% i Hrvatska šarena koza sa 8% udjela u ukupnom broju uzgojno valjanih koza u RH.

Najveći broj ove pasmine koza nalazi se i dalje u Međimurskoj i Varaždinskoj županiji. Temeljni razlog malog broja uzgojno valjanih grla koza je uzgoj u ekstenzivnim uvjetima s nemogućnošću kvalitetnijeg praćenja planskoga pripusta i kontrole proizvodnih osobina pojedinih grla.

5. ODNOS VELIČINA STADA UZGOJNO VALJANIH KOZA U RH, 2005./2012.

Veličina stada	godina							
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011. (promj. 2011/10)	2012. (promj. 2012/11)
udio stada do 50 grla koza, u %	76,58	75,87	68,11	61,58	62,12	58,16	49,35 (-9%)	54,26 (+1%)
udio stada s više od 50 grla koza, u %	23,42	24,13	31,89	38,42	37,88	41,84	50,65 (+9%)	45,74 (-1%)

Kada promatramo odnos veličina stada sa više ili manje od 50 grla koza, vidljivo je u tablici da u ranijim godinama bilježimo povećanja broja stada veličine od 50 grla i više, no lani je ipak zabilježen pad broja ovih stada i povećanje broja stada sa manje od 50 koza, što nije poželjno jer težimo povećanju broja grla po jednom gospodarstvu, naročito kada govorimo o uzgojno valjanoj populaciji koza.

Peradarska proizvodnja je u Republici Hrvatskoj industrijski organizirana i ona je jedna od rijetkih proizvodnji koja je samodostatna. Peradarsku proizvodnju čini posebnom mogućnost brzoga obrta u poslovanju, koja u konačnici daje najjeftiniju vrstu mesa.

Peradarska proizvodnja u Vukovarsko-srijemskoj županiji imala je svoje uspone i padove, a sadašnje stanje ne zadovoljava potrebe tržišta i statistički pokazatelji nam govore da je došlo do ukupnoga smanjenja proizvodnje, kako konzumnih jaja tako i peradi u tovu.

1. PROIZVOĐAČI KONZUMNIH JAJA I KAPACITET PROIZVODNJE U VSŽ

red. broj	ime i prezime	adresa	broj koka nesilica (kljunova)
1.	Petričević d.o.o.	Stari Mikanovci	50.000
2.	PO Lučić	Gunja	8.000
3.	SINAPIS	Vinkovci	3.000
4.	DELMINIUM	Stari Mikanovci	2.000
5.	Obrt Močić	Županja	2.500
6.	TO Izvor	Vinkovci	1.500
Ukupno na prostoru VSŽ			67.000

2. PROIZVOĐAČI 18-TJEDNIH PILENKI

red. broj	ime i prezime	adresa	broj koka nesilica (kljunova)
1.	Petričević d.o.o.	Stari Mikanovci	50.000
2.	PO Lučić	Gunja	8.000
3.	Obrt Močić	Županja	2.500
Ukupno na prostoru VSŽ			60.500

Tri gore navedena proizvođača proizvode pilenke za svoje potrebe, a ostali proizvođači nabavljaju pilenke izvan naše županije.

3. PROIZVOĐAČI U 2012. U VSŽ, PODATCI VETERINARSKJE INSPEKCIJE:

I. Proizvodnja lake linije (konzumne nesilice - *Layers*), mala gospodarstva do 10.000 jedinki

- 3HR0002 O.G. Močić, Dobovo 17 Županja,
- 3HR0003 Izvor (Ivan Parat), Blace 18 Rokovci ,
- 3HR0026 Peradarnik Gunja, Tunje Pejića 51 Gunja,
- 3HR0043 PG Katica Barković, Vijeće Europe 108 Vukovar
- 3HR0053 Obrt za proizvodnju jaja, Vladimira Gortana 108 b Vinkovci,
- 3HR0077 Sinapis alba d.o.o., Josipa Kozarca 122 a Vinkovci,
- 3HR0102 Delminium d.o.o., Đakovačka 50 Stari Mikanovci,
- 3HR0136 T.O. Jovo Školjić, Patkovićevo 109 Bobota,

II. Proizvodnja lake linije (konzumne nesilice - *Layers*), velike farme s više od 10.000 jedinki:

- 3HR0005 Petričević d.o.o, Stari Mikanovci,

III. Proizvodnja (roditelji) teške linije (*Broiler Breeding flocks*)

- Vuković Mirko, K-ARGUS, Braće Radića 114 Babina Greda,
- Stanko Marinković, Matije Gupca 6 Slakovci,

4. UZGOJ ZAŠTIĆENE IZVORNE PASMINE KOKOŠI HRVATICE (CRVENA) U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI I (CRVENA, CRNA, JAREBIČASTA I CRNO-ZLATNA) U RH

Uzgoj u VSŽ i RH

UZGOJ	Kokoši	Pijetlovi
VSŽ 2008.	231	21
VSŽ 2009.	230	23
VSŽ 2010.	59	6
VSŽ 2011. (promj.2011/10)	59 (0)	6 (0)
VSŽ 2012. (promj.2012/11)	0 (-59)	0 (-6)
REPUBLIKA HRVATSKA		
RH 2008.	361	35
RH 2009.	389	40
RH 2010.	532	59
RH 2011. (promj.2011/10)	949 (+417=+78%)	103 (+44=+75%)
RH 2012. (promj.2012/11)	1.281 (+332=+35%)	138 (+35=+34%)

Udio VSŽ u RH

	Kokoši	Pijetlovi
Udio VSŽ u RH 2008.	64 %	60 %
Udio VSŽ u RH 2009.	59 %	57,5 %
Udio VSŽ u RH 2010.	11 %	10 %
Udio VSŽ u RH 2011. (promj.2011/10)	6 % (- 5 %)	6% (- 4 %)
Udio VSŽ u RH 2012. (promj.2012/11)	0 % (- 6 %)	0% (- 6 %)

U 2010. broj umatičenih kokoši Hrvatica na našoj županiji bio je smanjen za 74 % u odnosu na 2009, dok se u RH povećao za 37%.

U 2011. godini uzgoj se nije smanjivao niti povećavao, dok se istovremeno u RH povećao za 78 % u odnosu na 2010. godinu.

U 2012. godini u našoj županiji nema zabilježena niti jedna kokoš niti pijetao zaštićene izvorne pasmine kokoši Hrvaticice, a u RH uzgoj se povećao za 35% u odnosu na 2011. godinu.

5. UKUPAN BROJ JAJA I BROJ PILIĆA PO TIPU KOKOŠI

	Tip kokoši Hrvaticice	Broj jaja		Broj pilići	
		snesenih	nasađenih	izvaljenih	odgojenih
VSŽ	Crveni-2009	17.203	9.946	6.993	6.769
	2010.	1.993	1.983	1.638	1.587
	2011.	1.993	1.983	1.638	1.587
	2011./10.	0	0	0	0
	2012.	0	0	0	0
Ukupno u RH 2009		45.683	24.538	18.498	17.178
Ukupno u RH 2010		50.840	14.427	11.361	10.854
Ukupno u RH 2011		66.453	18.851	16.865	16.005
Promjena 2011/10		+ 15.613 + 31 %	+4.424 + 31 %	+ 5.504 + 48 %	+ 5.151 + 47 %
2012.		139.768	47.590	39.827	32.376
Udio VSŽ u RH u uzgoju pilića u 2009.		65 %	69 %	65 %	70 %
Udio VSŽ u RH u uzgoju pilića u 2010.		4 %	14 %	14 %	15 %
Udio VSŽ u RH u uzgoju pilića u 2011.		3 %	10,5 %	10 %	10 %
Promjena 2011/10		- 1 %	- 3,5 %	- 4 %	- 5 %

POSTIZANJE NEKIH EU STANDARDARDA

U STOČARSKOJ PROIZVODNJI

NEŠKODLJIVO ZBRINJAVANJE UGINULIH DOMAĆIH ŽIVOTINJA NA PODRUČJU VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE U 2012. GODINI

Zakonska obveza županije prema Zakonu o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09), prema Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05), prema Strategija zaštite okoliša Republike Hrvatske (NN 46/02), prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 85/07) i prema Planu gospodarenja otpadom u VSŽ 2008.-2016. je da u suradnji s JLS osigura uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje i zbrinjavanje otpada na propisan način, osim za opasni otpad.

Pored ostalih mjera za provedbu Plana gospodarenja i zbrinjavanja otpada JLS trebaju svojim Planovima odrediti lokacije za postavljanje rashladnih kontejnera za sakupljanje otpada životinjskog porijekla koji bi se odvezio u kafileriju na zbrinjavanje, zatim izvršiti pripremne radnje za izgradnju objekta za toplinsku obradu otpada animalnog porijekla ili objekta sa rashladnim komorama za privremeno skladištenje otpada animalnog porijekla do otpreme na toplinsku obradu. Sudbinu ovih planova, od donošenja do realizacije određuje novac i on je glavni razlog kašnjenja u realizaciji zacrtanoga.

KAKO SMO RJEŠAVALI OVAJ PROBLEM?

Dogovorom, testnim razdobljem i Sporazumom (tisak i distribucija letka kako bi se upoznali proizvođači sa ovim aktivnostima, aktivna medijska kampanja i razgovori sa svinjogojcima)

Koordinacija župana s načelnicima i gradonačelnicima je prihvatila načelne prijedloge za provedbu akcije uvjetnog sakupljanja lešina uginulih životinja, provedeni su razgovori s "najkritičnijim" JLS, s Veterinarskom stanicom Vukovar, s inspektorima, ..te uz dobru medijsku kampanju s akcijom se započelo 01. ožujka 2012.

Testno razdoblje prikupljanja lešina svinja koje je provedeno od 01. do 31. ožujka 2012. pokazalo je relativno malo prikupljenih kg uginulih svinja (Gradište 200 kg, Vukovar 190 kg, Trpinja 920 kg, Nuštar 120 kg, Mikanovci 70 kg, Ilok 20 kg, Borovo 355 kg, Tordinci 250 kg, Tompojevci 210 kg i Slakovci 80 kg), a razlozi su bili nesklonost ili neinformiranost svih proizvođača da na zakonit način zbrinu lešine uginulih svinja.

Kako se očekivalo da će broj prikupljenih uginulih svinja vremenom biti veći, ali da neće biti opterećenje i za prikupljanje ostalih uginulih domaćih životinja od početka travnja 2012. Veterinarska stanica Vukovar počela je sa prikupljanjem svih uginulih domaćih životinja.

Financiranje ovih aktivnosti je po ranijim dogovorima palo na teret uzgajatelja, te JLS i Županije pa spomenuto izvješće o provedenim aktivnostima tijekom ožujka 2012. je bilo temelj za predlaganje Sporazuma o sufinanciranju dijela troškova za neškodljivo zbrinjavanje uginulih domaćih životinja.

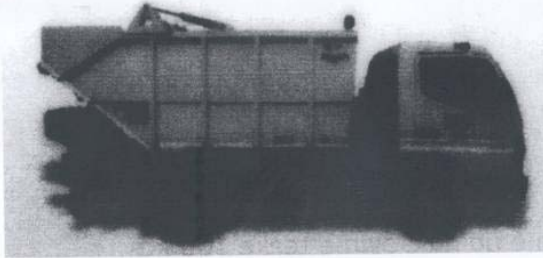
Odrednice Sporazuma su:

- Sakupljaju se uginule životinje (goveda, konji, svinje, ovce i koze) samo s PG u vlasništvu fizičkih osoba
- Trošak JLS i VSŽ: svaka po 15 lipa (+ PDV) za 1 kg
- Ukupni trošak za jednu godinu kod svake pojedine JLS ne smije prijeći 3.000 kuna, a kod VSŽ 15.000 kuna, tj. ako se i pojavi neće biti fakturiran
- obračun od strane Veterinarske stanice Vukovar (sa svim podacima o vlasniku i prikupljenim kg) prema Županiji i JLS ići će najkasnije do 10. u tekućem mjesecu, a očekuje se rok plaćanja 30 dana.

Veterinarska stanica Vukovar d.d.

Bana J. Jelačića 97, 32011 Vukovar • OIB 24521029367

Mob.: **099 441 00 63**

Tel./fax.: **032 410 060**

www.vsvu.hr

**SKUPLJANJE I PRIJEVOZ ŽIVOTINJSKIH LEŠINA
I OTPADA ANIMALNOG PODRIJETLA**

Poštovani svinjogojci,

Vukovarsko-srijemska županija u nakani postizanja dobre poljoprivredne prakse i cjelovitoga rješenja problema ILEGALNOG ODLAGANJA UGINULIH SVINJA, a time i sprječavanja mogućega širenja zaraznih bolesti kod životinja i bolesti zajedničkih ljudima i životinjama, te aktivnoga sudioništva u očuvanju okoliša potakla je i poziva Vas na sudioništvo u akciji

NEŠKODLJIVOGA ZBRINJAVANJA UGINULIH SVINJA S OPG-a

koju će provoditi Veterinarska stanica Vukovar d.d. jer je registrirana za obavljanje te djelatnosti.

Na vaš poziv na tel.: 032/410-060 ili mob.: 099/441 00 63

Veterinarska stanica Vukovar d.d. će se redovito odazivati, te stalno, pravodobno (najkasnije u roku 24 sata) i sigurno preuzimati sve uginule svinje sa svih OPG-a na području naše županije i odvesti ih do sabirališta za privremeno uskladištenje nusproizvoda.

**Troškovi OPG-a su 15 lipa + PDV za kilogram preuzete svinje,
pa bi tako preuzimanje uginule svinje teške 100 kg
vlasnika OPG-a koštalo 18,75 kuna.**

Očekujući Vaš odaziv na predloženo pozdravljam Vas!

Andrija Matić, dipl. inž.
PROČELNIK

PRIKUPLJENE UGINULE DOMAĆE ŽIVOTINJE PO JLS

red. br.	JLS	prikupljeni kilogrami od ožujka do prosinca 2012.										
		ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studeni	prosinac	svi
1.	ILOK	30	-	-	80	200	100	-	-	150	-	560
2.	VINKOVCI	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	200
3.	VUKOVAR	590	450	200	-	-	-	-	150	300	-	1690
4.	ŽUPANJA	-	-	280	200	150	-	160	100	-	120	1010
5.	ANDRIJAŠEVCI	-	-	-	-	-	-	40	80	-	90	210
6.	BABINA GREDA	-	100	180	120	520	-	90	680	460	180	2330
7.	BOGDANOVCI	120	-	340	-	100	780	150	-	50	180	1720
8.	BOROVO	525	527	300	100	680	-	490	130	250	240	3242
9.	BOŠNJACI	-	-	300	390	480	-	320	320	-	-	1810
10.	CERNA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	DRENOVCI	-	240	-	750	-	300	130	655	200	130	2405
12.	GRADIŠTE	200	-	-	-	-	-	-	30	-	200	430
13.	GUNJA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	IVANKOVO	-	-	-	250	-	-	-	200	-	-	450
15.	JARMINA	-	-	50	60	-	-	-	-	-	-	110
16.	LOVAS	-	-	-	-	-	-	-	150	-	-	150
17.	MARKUŠICA	280	380	330	620	1.930	650	420	200	150	-	4960
18.	NEGOSLAVCI	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	200
19.	NIJEMCI	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	10
20.	NUŠTAR	-	-	-	-	120	400	-	-	-	-	520
21.	OTOK	-	260	620	120	-	760	110	230	230	150	2480
22.	PRIVLAKA	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	80
23.	ST. JANKOVCI	80	30	100	100	230	190	100	-	-	50	880
24.	ŠT. MIKANOVCI	70	-	80	90	200	-	-	250	170	330	1190
25.	ŠTITAR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	TOMPOJEVCI	210	500	200	240	220	330	190	240	-	-	2130
27.	TORDINCI	250	250	70	430	-	150	-	200	-	-	1350
28.	TOVARNIK	1.340	570	200	430	550	240	120	200	100	-	3750
29.	TRPINJA	920	1.120	2.980	2.810	2.335	2.300	2.330	3.030	3.583	3.520	24.928
30.	VOĐINCI	-	-	-	200	-	-	-	-	-	70	270
31.	VRBANJA	-	-	-	-	730	-	200	-	130	-	1060
Ukupno kg.		4.615	4.427	6.230	6.990	8.445	6.290	4.850	7.245	5.773	5.260	60.125
Sufinanciranje VSŽ-kn.		865,31	830,06	1.168,13	1.310,63	1.583,44	1.179,38	909,38	1.358,44	1.082,44	986,25	11.273,44

ZAKLJUČAK

Gotovo je! Republika Hrvatska postaje članica Europske unije. U EU je poljoprivreda vrlo važan dio gospodarstva. Kao uostalom i u svim razvijenim zemljama svijeta. Malo skrećem temu, ali čini mi se korisnim primjetiti - najjači američki brendovi su poljoprivredni brendovi: kole su vode i šećeri, viski je voda i destilat vrenja šećera, levis je pamuk, Mc Donald's je trećerazredni brzi obrok, Marlboro je duhan. Sve je to poljoprivreda i snažna prerađivačka industrija. Mala smo zemlja, dakle i s malim potrebama i kako to da ih usprkos mogućnostima ne zadovoljavamo.

No, natrag na stočarstvo, jer u zaključnom razmatranju poželjno je osvrnuti se na sve grane stočarske proizvodnje, i izreći završno promišljanje. Tako i činim.

Stanje u govedarskoj proizvodnji je vrlo zabrinjavajuće. Smanjuje se broj krava i broj poljoprivrednih gospodarstava koja proizvode mlijeko. Tržište je nemilosrdno, poticaji kasnu ili izostaju, hrana je zbog suše skupa i zaražena mikotoksinima,... i vjerojatno su pred nama još teže gospodarske prilike za primarne poljoprivredne proizvođače. Usprkos tome što su odlučni više raditi pa ime proizvodnja raste, više učiti, pa su upravo govedari najuspješniji "legalizatori" i korisnici međunarodnih potpora, najuspješniji sudionici prihvaćanja europskih standarda i dobre poljoprivredne prakse, i više štedjeti, pa pribjegavaju manjoj ugodi za sebe ali sve većoj za stado, još uvijek nisu sigurni za svoju sudbinu. No, postigli su prvi cilj. Jasno su progovorili o problemima sektora. Rješenje će se nedvojbeno naći. Nažalost za neke prekasno.

Nevolje sa svinjogojstvom se nastavljaju, pa iako je cijena prasaca dosegla 18 kuna za 1 kg svinjogojska proizvodnja je u krizi. Očito je da pored stalnoga kolebanja cijena stočne hrane, čestih pojava bolesti, najprije trihineloze, a potom svinjska kuge presnažna europska proizvodnja koje smo već dio, značajno utječe na našu. U svinjogojstvu nas tek čekaju problemi i razočaranje naših proizvođača sa stavovima većine naših potrošača koji će zbog sveprisutne krize kupovati jeftinije ma bilo ono značajno manje vrijedno i tuđe. A još se pojave i na sva zvona razglase ruske spoznaje o „problemima s nehigijenskom proizvodnjom u Hrvatskoj“, pa potrebe za postizanjem standarda dobrobiti svinja, pa

Ostale proizvodnje, dakle ovčarstvo i kozarstvo, konjogojstvo, peradarstvo i pčelarstvo nemaju značajan udjel u stočarskoj proizvodnji i to se uskoro ne može niti očekivati, mada su pčelari značajno unaprijedili svoju proizvodnju i sve se bolje pozicioniraju na EU tržištu koje usput budi rečeno proizvodi samo pola svojih potreba. To su proizvodnje koje na malom posjedu mogu osigurati dodatne aktivnosti i dodatne prihode za niz poljoprivrednih gospodarstava i ponuditi rješenje za najveći problem naše poljoprivrede koje je premali broj radnih sati poljoprivrednoga gospodarstva.

Uzgoj autohtonih pasmina i njihova komercijalizacija je gotovo beznačajna iako poticaji nude priliku.

Za svaki uspjeh potrebno je znanje, pa stoga i radimo na edukaciji i često povezujemo struku, znanost i proizvođače. I često smo na terenu. Upravo je to bio uvjet uspješnoga korištenja sredstava iz APCP projekta. Sada su pred nama mogućnosti EU fonda koji pomaže ruralni razvoj. Više neće biti dostatno posredovati kod komercijalnih banaka i HBOR-a, više neće biti dostatno najavljivati i preporučivati, a potom implementirati neke standarde, nego se bolje organizirati i raditi na ciljanoj sustavnoj potpori svakom pojedincu. I na koncu nam valja stvoriti novi ili proizvođače uključiti u postojeći uspješan sustav finalizacije i trženja. Bez obzira na razloge koji su i objektivni, ali često i subjektivni, valja inicirati ili prihvatiti inicijative i raditi na sektorskom i međusektorskom povezivanju. Ili prihvatimo funkcionalne modele proizvođača iz EU u čiju zajednicu ulazimo ili domislimo svoje ili odustanimo. Nije dobro što je ovo zadnje na pameti dobrog dijela poljoprivrednih gospodarstava. Baš zbog toga i postoje mjere ruralnoga razvoja, i baš zbog pokolebanih moramo moći više.